

Försvarsmaktens budgetunderlag för 2023

1. PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR	2
1.1. AKTUELL OMVÄRLDSUTVECKLING.....	3
1.2. UNDERLAG INFÖR NÄSTA FÖRSVARSBESLUT	3
2. FÖRSLAG TILL VERKSAMHET	4
2.1. UPPBYGGNAD AV KRIGSORGANISATIONEN OCH BEREDSKAP.....	4
2.2. INTERNATIONELLA MILITÄRA INSATSER	18
2.3. FREDSFRÄMJANDE VERKSAMHET M.M.	21
2.4. UTVECKLING.....	22
2.5. ÖVRIG VERKSAMHET	24
2.6. UTVECKLING AV FÖRSVARSMAKTENS KOORDINERING INOM RAMEN FÖR TOTALFÖRSVARET	25
2.7. STÖD TILL SAMHÄLLET	26
2.8. ORGANISERING.....	27
2.9. PERSONALFÖRSÖRJNING	31
2.10. MATERIELFÖRSÖRJNING	36
2.11. INFRASTRUKTURFÖRSÖRJNING	40
3. OPERATIV BEDÖMNING	43
4. FÖRSLAG TILL FINANSIERING	45
4.1. FÖRSLAG TILL ANSLAGSFINANSIERING	45
4.2. ÖVERVÄGANDEN KRING ANSLAGSFÖRDELNING	46
4.3. VILLKOR FÖR ANSLAG	48
4.4. AVGIFTER OCH ANDRA INKOMSTER	49
4.5. ÖVRIG FINANSIELL STYRNING	51
5. FÖRSLAG TILL FÖRÄNDRAD STYRNING.....	53
5.1. SAMHÄLLSINVESTERINGAR	54
5.2. PRISUTVECKLING OCH OMRÄKNING AV ANSLAG	55
6. RÄTTSLIGA FÖRSLAG	56
6.1. TIDIGARE HEMSTÄLLAN OM ÖVERSYN AV LAGSTIFTNING	56
6.2. RÄTTSLIGA FÖRÄNDRINGAR FÖR TILLVÄXT OCH ÖKAD OPERATIV FÖRMÅGA.....	57
6.3. FÖRSLAG OM ÄNDRING I FÖRORDNINGEN (2007:1266) MED INSTRUKTION FÖR FÖRSVARSMAKTEN	60
7. RISKER.....	67

1. Planeringsförutsättningar

Den gällande försvarspolitiska inriktningen framgår av propositionen Totalförsvaret 2021–2025 som beslutades av riksdagen den 15 december 2020.¹ I enlighet med de politiska besluten, ska omfattande förstärkningar ske av både det militära och det civila försvaret. För Försvarsmaktens del har regeringen, i enlighet med den övergripande inriktningen, fattat beslut om förändrad styrning av myndigheten. Styrningen har formulerats i bl.a. inriktningsbeslut 2021–2025 samt ändring av förordningen (2007:1266) med instruktion för Försvarsmakten.

Försvarsmaktens huvuduppgift är att försvara Sverige mot väpnat angrepp. Av regeringens inriktningsbeslut framgår operativa mål som ska uppnås fram till 2025 respektive 2030, inriktning för krigsorganisationens utformning 2030 samt styrning kring en utökad grundorganisation. Utöver detta framgick av regleringsbrevet för 2021 ett antal specifika åtgärder som skulle omhändertas i myndighetens planering. Med utgångspunkt i de omnämnda besluten, lämnade Försvarsmakten den 26 februari 2021 budgetunderlaget för 2022, vilket utgjorde det första planeringsunderlaget motsvarande den politiska inriktningen för försvarsbeslutsperioden 2021–2025.

Mot bakgrund av bedömda förseningar och behov av ytterligare riskavsättningar i strategiska projekt inom flyg- och marinområdet lämnade Försvarsmakten i maj 2021 ett kompletterande budgetunderlag för 2022. De justeringar som gjordes i det kompletterande budgetunderlaget avsåg enbart förändringar i myndighetens förslag till investeringsplaner och bedömdes ej medföra avvikelser från regeringens inriktningsbeslut.

Av Försvarsmaktens årsredovisning för 2022 framgår att myndigheten underskridit tilldelade anslag med totalt 1 229 miljoner kronor. Försenade materielleveranser från Försvarets materielverk (FMV) har inneburit att anslagstilldelningen på anslagsposten 1:3.1 *Leverantörsutgifter för leveranser*, nyttjats för att finansiera avbetalning av krediter. Sammantaget kan konstateras att ytterligare ansträngningar krävs för att Försvarsmakten ska tillväxa i planerad takt och för att säkerställa att uppsatta mål nås till 2025. En förutsättning för att minska risken för avvikelser är att undvika förändringar i planeringen, dvs. att hålla ekonomiska och tidsmässiga ramar i så stor utsträckning som möjligt.

Enligt förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag ska budgetunderlaget omfatta myndighetens förslag till finansiering för påföljande tre budgetår, vilket innebär att budgetunderlaget för 2023 ska omfatta förslag för perioden 2023–2025. Inom vissa områden, såsom krigsorganisationens utveckling och personal, specificerar regeringen i regleringsbrevet för 2022 att myndigheten ska redovisa myndighetens planering fram till 2030. Utöver detta ska Försvarsmakten lämna en investeringsplan som sträcker sig bortom 2030. För att

¹ Prop. 2020/21:30, bet. 2020/21:FöU4, rskr. 2020/21:136.

säkerställa att regeringen får information om myndighetens omhändertagande av de nyligen förändrade planeringsförutsättningarna har Försvarsmakten, även inom vissa andra områden, eftersträvat att i budgetunderlaget för 2023 beskriva myndighetens planerade utveckling för en längre tidsperiod än vad som föreskrivs i det ekonomiadministrativa regelverket. I sammanhanget bör poängteras att osäkerheterna i myndighetens planering ökar ju senare i planeringsperioden redovisningen avser.

1.1. Aktuell omvärldsutveckling

Sedan en längre tid har den säkerhetspolitiska utvecklingen i närområdet försämrats. Bland annat pågår omfattande rysk militär verksamhet i Europa. Försvarsmakten har därför beslutat att omfördela resurser för att förstärka operativ verksamhet på flera platser i Sverige. Det aktuella säkerhetspolitiska läget förstärker vikten av ett starkt nationellt försvar.

Myndigheten genomför en omfattande tillväxt där i stort sett all verksamhet ska expandera och utvecklas under en lång period. Många förmågor kan inte utvecklas genom kortsiktiga åtgärder. Omvärldsläget innebär dock behov av att omedelbart pröva om det finns åtgärder i produktionen som kan genomföras med kort framförhållning och som ger snabb effekt på förmåga. Exempel på sådana åtgärder är lageruppbyggnad av t.ex. ammunition, reservdelar och drivmedel. I flera fall har myndigheten de mandat som krävs för att göra nödvändiga förändringar i produktionen.

1.2. Underlag inför nästa försvarsbeslut

Den politiska överenskommelsen kring försvarsberedningens kontrollstation 2023 innebär att det redan innan försvarsbeslut 2025 kan komma att fattas beslut som innebär förändrad politisk inriktning med tillhörande ekonomiska ramar för perioden 2026–2030.² Försvarsmakten har som förberedelse för detta givits i uppdrag att planera för ett möjligt genomförande av totalt 17 utpekade åtgärder.

Försvarsmakten har i september 2021 lämnat en delredovisning inför kontrollstation 2023. Slutredovisningen ska lämnas i slutet av 2022. Vid samma tillfälle ska myndigheten, enligt regeringens uppdrag, lämna redovisning kring militär förmåga i övre Norrland samt delredovisningar av perspektivstudie respektive försvarsbeslutsperioden 2021–2025. Underlagen ska ligga till grund för Försvarsberedningens arbete inför kontrollstation 2023 samt försvarsbeslut 2025.

Försvarsmakten har i delredovisningen framfört att det är viktigt att myndigheten ges möjlighet att göra förnyade bedömningar kring vilka förmågor som är mest prioriterade under nästa försvarsbeslutsperiod. Bedömningarna kommer

² Totalförsvarsproposition för 2021–2025, prop.2020/21:30; bet.2020/21:FöU4, rskr.2020/21:136

omhändertar såväl externa faktorer såsom hotbild, teknikutveckling m.m. liksom hur utvecklingen av den operativa förmågan fortlöper. Betydelsen av att pröva om tidigare inriktning för de 17 utpekade åtgärderna behöver justeras har ytterligare accentuerats av aktuell omvärldsutveckling.

I avvaktan på eventuellt förändrad styrning fokuserar myndigheten på att realisera inriktningsbeslutet 2021–2025 under innevarande försvarsbeslutsperiod. De förändringar och vägval som beskrivs i föreliggande budgetunderlag grundas på redan beslutad inriktning och finansiering.

2. Förslag till verksamhet

2.1. Uppbyggnad av krigsorganisationen och beredskap

Krigsorganisationens kvantitet och kvalitet är ett av de centrala styr- och uppföljningsområdena i regeringens styrning av Försvarsmakten. Utvecklingen av krigsorganisationen är central vad avser Försvarsmaktens möjligheter att uppnå de operativa mål som regeringen beslutat för 2025 och 2030. Den 17 december 2020 beslutade regeringen om en inriktning för krigsorganisationen 2030. Den planerade utvecklingen av krigsorganisationen som ligger till grund för budgetunderlaget för 2023 framgår av bilaga 2.

Regeringen har i regleringsbrev för 2022 beslutat att Försvarsmaktens planering ska utgå från principen om utformning i enlighet med tilldelad ekonomi.³ Försvarsmaktens omsättning av beslutet innebär att i de fall beslutad ambition inte ryms inom den tilldelade ekonomiska ramen, t.ex. till följd av fördyringar, ska i första hand anpassning, av t.ex. volym och kravspecifikationer, ske inom ramen för den specifika investeringen eller verksamheten. I det fall de operativa konsekvenserna av ett sådant vägval bedöms bli för allvarliga bör anpassning av ambition i andra hand ske inom ramen för den aktuella stridskraften och först i tredje hand prövas mot Försvarsmaktens övriga verksamhet.

Inom ramen för föreliggande budgetunderlag har få förändringar skett relativt tidigare redovisad planering. Arbete pågår särskilt kring möjligheterna att tidigarelägga vissa åtgärder för att åstadkomma ökad operativ förmåga i närtid.

Särskilda redovisningar enligt regleringsbrevet

Enligt regleringsbrevet för 2022 ska Försvarsmakten i budgetunderlaget för 2023 redovisa en planering för utvecklingen av krigsorganisationen 2022–2030. Redovisningen ska omfatta bl.a. personal, materiel, infrastruktur och övningar som krävs för att successivt organisera och fylla upp den krigsorganisation som

³ Regleringsbrev för budgetåret 2022 avseende Försvarsmakten, FÖ2020/00615, FÖ2020/01142, FÖ2020/01216 (delvis) m.fl.

regeringen beslutat om. Försvarmaktens redovisning framgår av underbilaga 2.1 (H) och fokuserar på de förband som ingår i regeringens inriktning av krigsorganisationen.

Av regleringsbrevet framgår även att Försvarmakten ska redovisa en planering för åren 2023–2032 för när viktig materiel i investeringsplanen tillförs krigsförbanden och hur det påverkar utvecklingen av krigsorganisationen. Myndighetens redovisning framgår av underbilaga 2.1 (H).

2.1.1. Armén

Arméns krigsförband ska kunna genomföra operationer med hög taktisk rörlighet och hög grad av samordning, syftande till att förhindra, begränsa eller fördröja en motståndare och dennes möjligheter att nå sina syften. Inom ramen för en sådan operation ska initiativ kunna tas för anfall in på djupet av motståndarens gruppering. Armén ska uthålligt kunna försvåra motståndarens förmåga att uppnå sina syften samt möjliggöra stöd från internationell partner. Armén ska vid väpnat angrepp tidigt kunna möta en angripare.

Utveckling 2022–2025

Krigsorganisationen utökas successivt mot fyra brigader samt stridsgrupp Gotland (SG GTL) varav den senare förstärks med funktionsförband. Dagens två brigader omorganiseras tidigt i perioden till en mekaniserad brigad i Skövde (MekB 4) och en mekaniserad norrlandsbrigad i Boden (NMekB 19). I perioden påbörjas även organiseringen av en mekaniserad brigad i Revingehed (MekB 7) samt en reducerad motoriserad brigad i Mälardalen (IB 1). Inom ramen för brigadstrukturerna sker sedan en successiv uppbyggnad av förbandsenheter.

De mekaniserade förbanden organiseras genom att befintlig materiel ur materielreserven förbandssätts. Pågående reovering av stridsfordon och stridsvagnar utökas för att tillgodose den utökade krigsorganisationens behov. Renovering och modifiering fortlöper till 2032. Den reducerade brigaden förstärks med lednings- och sambandskompani, artillerikompani och luftvärnskompani RB70 samt tillförs pansarvärnsrobotsystem för att öka pansarvärnsförmågan.

Utveckling av divisionsförmåga inleds genom att en divisionsstab organiseras och uppbyggnad av en reducerad divisionsledningsbataljon påbörjas. Förmågan till ledning av markförband utvecklas under perioden och fortlöper även under påföljande försvarsbeslutsperiod.

Underrättelse- och säkerhetsförbanden utvecklas inom ramen för nuvarande organisation bl.a. genom att anskaffning påbörjas av ersättare till UAV 03 (obemannad luftfarkost). Ombildning av en jägarbataljon till norrlandsjägarbataljon fullföljs och utvecklingen av ytterligare en

norrlandsjägarbataljon påbörjas 2025. En lätt skyttebataljon omorganiseras till jägarbataljon för bl.a. understöd av specialförbanden.

Utvecklingen av luftvärnsförbanden fortsätter och förmågan förstärks genom tillförsel av nya luftvärnssystem. Ombeväpningen av två luftvärnsbataljoner till RB98/103 fortsätter. Fyra luftvärnskompanier organiseras inom ramen för de fyra brigaderna med materiel ur materielreserven. Luftvärnsenhet vid stridsgrupp Gotland vidmakthålls. De territoriella förbanden omfattar lokalförsvarskyttebataljoner samt MR-säkerhetsförband. Organisering av lokalförsvarskytteförband påbörjas under perioden.

Under perioden anskaffas mängdmateriel som ersättning för äldre materiel och som tillförsel till den utökade krigsorganisationen. Exempel är nya eldhandvapen, anskaffning av lastbilar, standardfordon, nytt uniformssystem samt övrig soldat- och gruppmateriel.

De nyligen återetablerade förbanden Norrlands dragonregemente (K 4) i Arvidsjaur, Dalregementet (I 13) samt Västernorrlands regemente (I 21) med detachement Jämtlands fältjägarbataljon i Östersund tillväxer. Vidare återetableras Bergslagens artilleriregemente (A 9) i Kristinehamn med Villingsberg som skjutfält.

Utveckling 2026–2030

Brigadernas tillväxt samt utvecklingen av divisionen fortsätter in i nästa försvarsbeslutsperiod. De mekaniserade brigaderna i Skövde (MekB 4), Boden (NMekB 19), Revinge (MekB 7), den reducerade motoriserade brigaden i Mälardalen (IB 1) samt stridsgruppen på Gotland färdigställs i perioden.

För att öka förmågan att leda och samordna större förband, såväl egna som internationellt tillförda, vidareutvecklas divisionsledningsbataljon successivt under perioden. Förbandssättning av samtliga 48 artilleripjäser ARCHER slutförs i perioden. Vidare utvecklas förmågan avseende indirekt bekämpning på divisionsnivå genom uppsättandet av två divisionsartilleribataljoner med eldrörsartilleri, varav en före 2030. Försvarsmakten bedömer att det i samband med nyanskaffning finns fortsatt behov att analysera vilken typ av artilleri som bör ingå i divisionsartilleribataljonerna. Framtidens slagfält kräver artillerisystem med stor eldkraft, lång räckvidd och stor utvecklingspotential. Därav bör raketartilleri som komplement till eldrör övervägas som ett alternativ till nuvarande plan.

För divisionsnivån påbörjas även utveckling av ett telekrig-, en ingenjör- samt ett underhållskompani. Förmågan till rörlighet över vattendrag ökar i perioden genom anskaffning av nya brosystem till arméns brigader.

Ombeväpningen av två luftvärnsbataljoner till Rb 98/103 slutförs.

Utvecklingen av lokalförsvarsskyttebataljoner fortsätter under perioden för att vara färdigorganiserade senast 2030.

Under perioden färdigställs Dalregementet (I 13) och Västernorrlands regemente (I 21) med detachement Jämtlands fältjägarbatal i Östersund samt Bergslagens artilleriregemente (A 9) i Kristinehamn.

2.1.2. *Marinen*

Marinen inriktas mot att kunna möta ett väpnat angrepp samtidigt som förmågan att hantera uppgifter rörande den territoriella integriteten stärks. Marinen ska med ytstridsfartyg, ubåtar samt amfibie-, minkrigs-, underhålls- och sjöinformationsförband vidmakthålla förmågan till kvalificerad ytstrid, undervattensstrid och amfibiestrid. Tyngdpunkten för marinens förmåga ska vara att möta ett väpnat angrepp i Östersjön.

Marinen övervakar och kontrollerar svenskt sjöterritorium och omkringliggande havsområden över tiden, för att kunna såväl hävda svenska intressen som att tidigt möta ett fientligt angrepp eller en aggression. För att klara uppgifterna karakteriseras förbanden av hög tillgänglighet med god förmåga till operativ rörlighet

Marinen ska utveckla och fördjupa förmågeutveckling och det operativa samarbetet nationellt samt med internationella samarbetspartner, såväl i Östersjön som i Skagerrak och Kattegatt. Förmåga till sjöminering, minröjning och spridning av logistikresurser har betydelse såväl för marinstridskrafterna som för den svenska försörjningstryggheten.

I Försvarsmaktens kompletterande budgetunderlag för 2022 konstaterades att den marina produktionsplanen avseende de större anskaffningsuppdragen för innevarande och kommande försvarsbeslutsperiod var behäftad med osäkerheter rörande leveranstakten i förhållande till vad som tidigare prognostiserats. Försvarsmakten tillsatte därför en styrgrupp för marin produktion bestående av Högkvarteret, marinchefen och Försvarets materielverk. Styrgruppen har, inom ramen för föreslagen investeringsplan samt regeringens styrning i regleringsbrev för 2022, vidareutvecklat ledning och styrning inom området. Särskilt fokus har varit på dels kompensatoriska åtgärder för att upprätthålla den marina operativa förmågan under tiden modifieringar genomförs och ny materiel anskaffas och dels på åtgärder som ökar genomförbarheten i planeringen såsom riskanalyser, avsättning av tids- och ekonomiska reserver samt kravanpassning. Ett exempel är att kravbilderna för Visby G2 har justerats för att möjliggöra leverans senast 2030. Styrgruppen fortsätter arbetet med att säkra en balanserad och realiserbar marin produktionsplan samt förebygga och hantera framtida risker inom densamma.

En detaljerad redovisning av kompensatoriska åtgärder samt åtgärder för att underlätta realiseringen av de större marina anskaffningsuppgifterna redovisas i underbilaga 4.7 (H).

Utveckling 2022–2025

Förberedelserna inför halvtidsmodifiering av de fem korvetterna av Visbyklass slutförs och anskaffning påbörjas med varvsförläggning av det första fartyget under 2024. De mest signifikanta förmågehöjande åtgärderna ingående i anskaffningen är beväpning med luftvärnsrobotsystem samt anskaffning av förbättrade sensorer inom bland annat undervatten-, telekrigs- och signalspanningsområdet. Under perioden för halvtidsmodifiering integreras även ny sjömålsrobot Rbs15 Mk3+ samt nytt torpedsystem 47. Med de planerade åtgärderna bedöms korvetterna kunna vara operativa fram till 2040.

Förberedelser för anskaffning av nytt ytstridsfartyg (YSF2030) påbörjas. Anskaffningen påbörjas så de första två fartygen levereras före 2030, därefter ytterligare två.

Tung kustrobotenhet vidmakthålls. Förberedelser för omsättning av dagens system genom nyanskaffning påbörjas så att anskaffning kan inledas från 2025.

I perioden inleds även livstidsförlängning av de fem minröjningsfartygen av Kosterklass, vilka samtidigt tillförs autonoma minröjningssystem.

De två röjdykarfartygen av Spåröklass genomgår halvtidsmodifiering.

Som en kompensatorisk åtgärd, för att säkerställa tillgången till operativa ubåtar, har halvtidsmodifieringsåtgärder för ubåten Hallands tidigarelags till före 2025. Utöver detta har livstidsförlängande åtgärder för ubåten Södermanland inplanerats.

Konceptarbete påbörjas i perioden för att under 2030-talet kunna omsätta ubåt av typ Gotland.

Livstidsförlängande åtgärder genomförs på ubåtsräddningsfartyget Belos och ubåtsräddningsfarkost URF.

Ett nytt signalspaningsfartyg HMS Artemis levereras till Försvarsmakten under perioden, vilket är senare än tidigare planerat. Som kompensatorisk åtgärd genomförs fortsatt vidmakthållande av signalspaningsfartyget HMS Orion, vilket då är operativt till leverans av HMS Artemis.

Under hösten 2021 etablerades Älvsborgs amfibieregemente (Amf 4) i Göteborg vilket stärker Försvarsmaktens närvaro på västkusten.

Förberedelse inför anskaffning av materiel till amfibiebataljon 2030 pågår och anskaffning av de ingående systemen sker med leverans till Försvarsmakten

under nästa period. Detta innebär att amfibieförbanden förstärks med båtburet granatkastarsystem, nytt lätt sjömålsrobotsystem, sensorer och luftvärnssystem med successiva leveranser från 2025.

Marinens logistikorganisation förstärks genom etablering av ett sjörörligt logistikkoncept med två marina basbataljoner med initial operativ förmåga till 2025. Basbataljonerna organiseras huvudsakligen ur dagens marinbas, sjöstridsflottiljernas underhållsdivisioner och ubåtsflottiljens underhållsenhet. Etablering av det sjörörliga logistikkonceptet och en begränsad omsättning av trängfartygsflottan inleds sent i perioden. Logistikkonceptet innebär en utveckling av den marina logistikförsörjningen under 2020-talet. Materiellt planeras för nyanskaffning av mindre fartyg och båtar avsedda för hamnbogsering, fartyg för bärgning av övningstorpeder samt fartyg för drivmedels- och förrådskomplettering av stridsfartyg. Leverans av hamnbogserare sker under perioden.

Successivt, i hela perioden fram till 2030, genomförs åtgärder för vidmakthållande av marina mätstationer och dyksystem samt förstärkt omsättning av mängdmateriel inom röjdykarfunktionen.

Utveckling 2026–2030

Samtliga fem korvetter av Visbyklass levereras successivt till Försvarsmakten efter genomförd halvtidsmodifiering före 2030.

Två nya ytstridsfartyg (YSF2030) levereras till Försvarsmakten före 2030.

För att upprätthålla operativ förmåga i perioden och i väntan på leveranserna till Försvarsmakten av de halvtidsmodifierade korvetterna typ Visby samt nytt ytstridsfartyg vidmakthålls korvett typ Gävle och patrullfartyg typ Malmö.

Anskaffning av ny materiel till tung kustrobotenhet genomförs under perioden.

I periodens senare del levereras ubåtarna Blekinge och Skåne varvid ubåten Södermanland avvecklas, därvid möjliggörs vidmakthållande av fem ubåtar. Tidigt i perioden påbörjas samtidigt förberedelser för att under 2030-talet kunna omsätta ubåt typ Gotland.

Amfibieförbanden förstärks genom fortsatta successiva leveranser av materiel inom ramen för amfibiebataljon 2030.

Logistikförbanden förstärks genom slutleverans av det sjörörliga logistikkonceptet.

Den marina ledningsförmågan förstärks genom anskaffning av ett maringemensamt stabsstöds- och ledningssystem, vilket också medger ökad interoperabilitet med andra nationer och organisationer.

Under perioden färdigställs Älvsborgs amfibieregemente (Amf 4) i Göteborg.

2.1.3. Flygvapnet

Luftstridskrafterna ska kunna kontrollera luftrummet och skydda mot fientligt flyg och fjärrstridsmedel samt tillhandahålla rörlighet med transportflyg och helikoptrar. Dessutom ska flygvapnet svara för underrättelseinhämtning med olika flygburna och markbaserade spanings- och underrättelseplattformar samt ha förmågan att genomföra attackuppgifter mot mål till sjöss och på marken.

Försvarsmaktens planering innebär att flygvapnets förmåga, att i krig kunna verka mot en kvalificerad motståndare, ökar under perioden. Samtidigt säkerställs förmågan att hävda den territoriella integriteten. Samtliga delar av flygvapnet ska kunna sättas in tidigt och samordnat för att möta ett väpnat angrepp.

I budgetunderlaget för 2022 redovisade myndigheten att det fanns fortsatta behov att överse planeringen av befintliga helikoptersystem, bland annat kopplat till vidareutveckling av den sjöoperativa förmågan. Den interna helikopterutredning som initierades 2020 har fortsatt. Utredningen syftar till att, med utgångspunkt i operativa behov och produktionsmässiga förutsättningar, uppdatera befintlig inriktning med förslag på systemlösningar på lång sikt. Försvarsmakten avser, inom ramen för det underlag som ska lämnas in den 1 november 2022, redovisa underlag och rekommendation kring en inriktning av fortsatt utveckling av helikopterförmågan. En mer detaljerad redovisning sker i underbilaga 4.7.3 (H).

Utveckling 2022–2025

För att säkerställa Försvarsmaktens behov av taktisk rörlighet vidmakthålls transportflygförmågan. Under 2022 bereds möjliga alternativ till livstidsförlängning av transportflygplan C-130 Hercules (Tp84). En mer detaljerad redovisning sker i underbilaga 4.7.3 (H).

Anskaffningen ökas av det nya skolflygplanet SK40 för den grundläggande flygutbildningen. JAS 39 C/D nyttjas i skolflygsystemet som Advanced Trainer Aircraft (ATA).

Övergången mellan två skolflygsystem är förknippad med risker, främst beroende på osäkerheter kring driftsäkerhet av flygplan SK60. För att öka handlingsfriheten och minska riskerna planeras en omgång piloter att genomföra grundläggande flygutbildning utomlands.

Under hösten 2021 invigdes Upplands flygflottilj (F16) som därmed övertar rollen som garnisonsförband samt vidmakthåller och stödjer krigsförband överförda från Luftstridsskolan (LSS). LSS omorganiseras och verksamheten renodlas med fokus att säkerställa fortsatt utbildning och utveckling för behoven i

flygvapnets krigsförband. Därutöver överförs Försvarets Hundtjänstenhet från Livgardet till LSS.

JAS 39 C/D vidmakthålls till efter 2030 parallellt med fortsatt utveckling och införande av JAS 39 E. Försvarets materielverk bedömer att leveranser av JAS 39 E förskjuts något i tid. En mer detaljerad redovisning sker i underbilaga 4.7.3 (H). Behovet av fortsatt utveckling av JAS 39 E, efter innevarande försvarsbeslutsperiod, utreds tidigt i perioden.

Infrastrukturella åtgärder kopplade till tidigareläggning av anskaffning av GlobalEye, som ersättare till ASC 890, överses.

Under 2024–2030 förstärks förmågan till underrättelseinhämtning och spaning genom omsättning av spaningskapslar.

I perioden 2021–2025 påbörjas förberedande arbete avseende framtida stridsflygförmåga och nästa generations stridsflyg i enlighet med regeringens beslut.⁴ Försvarsmaktens överväganden avseende möjligt stridsflygsamarbete som redovisades till regeringen den 2 november 2020, kvarstår.⁵ Försvarsmakten har även redovisat investeringsobjektet långsiktig stridsflygförmåga genom samarbete med andra länder, Future Combat Air System Cooperation (FCASC) i konceptfas, till regeringen den 10 november 2020.⁶

Stridslednings- och luftbevakningssystemet (STRIL) utvecklas genom att stridsledningscentralerna (STRIC) utvecklas och vidmakthålls, fler sensorer inkorporeras och ökat luftlägesutbyte med andra nationer sker. I perioden förstärks den luftoperativa ledningsförmågan genom anskaffning av ett gemensamt stabsstöds- och ledningssystem vilket också medger ökad interoperabilitet med andra nationer och organisationer. Utvecklingen av förmåga till produktion av en rymdlägesbild påbörjas i samordning med utvecklingen av STRIL och omsättningen av nya sensorer.

Flygvapnets basförband tillväxer inledningsvis i kompanistruktur och därefter till flygbasbataljoner. Därutöver genomförs åtgärder som förstärker förmågan att verka från militära flygbaser och ökar förmågan till spridning. Detta sker genom tillförsel av materiel och personal för flygbasskydd, underhåll och sjukvård. Genom införande av nya ledningssystem, anpassade för luftstridskrafterna, ökar den operativa förmågan. Ledningsstödsystemen ska stödja ett rörligt baskoncept.

⁴ Framställning från Försvarsmakten om bemyndigande att få genomföra verksamhet för utveckling av framtida stridsflygförmåga, regeringsbeslut Fö2021/00090, 2021-02-04 samt Bemyndigande till Försvarsmakten om materielanskaffning för budgetåret 2021, dnr. Fö2020/00228 (delvis), 2020-12-17.

⁵ Försvarsmaktens slutredovisning av stridsflygsamarbete med Storbritannien, FM2019-25102:57, 2020-11-02.

⁶ Objektsredovisning för långsiktig stridsflygförmåga genom samarbete med andra länder, Future Combat Air System Cooperation (FCASC) i konceptfas, FM2020-18169:4, 2020-11-10.

Förmågan inom basförbanden utvecklas ytterligare genom att anskaffning påbörjas 2022 av ett antal mobila C-UAS-system för skydd av i huvudsak flyg- och marinbaser mot mindre drönare. Robusthet och tillgänglighet till logistikresurser tillväxer enligt flygvapnets logistikkoncept.

Utveckling 2026–2030

JAS 39 C/D vidmakthålls parallellt med att JAS 39 E blir operativ. Uthålligheten i luftoperationer ökas genom ytterligare anskaffning av kvalificerad ammunition. Därutöver anskaffas uppdragsspecifik materiel, ny spaningskapsel samt långräckviddig bekämpningsförmåga för JAS 39-systemet.

Anskaffning av Global Eye, som ersättare till det luftburna stridslednings- och övervakningssystemet ASC 890, levereras i periodens inledning.

Anskaffning av Advanced Trainer Aircraft (ATA) påbörjas 2030 som ersättare för ATA JAS 39. Införandeplanen av ny ATA synkroniseras med den successiva utvecklingen av JAS 39 C/D.

Utvecklingen av basförband slutförs. STRIL-systemet utvecklas vidare och omsättning av sensorkedjan sker parallellt. Utvecklingen av rymdlägesbild fortsätter. Investeringar i sensorkedjan bidrar till en förstärkning av underrättelseförmågan. I systemet ingår fasta och rörliga markbaserade sensorer samt flygburna sensorer. Fortsatt utveckling sker med luftförvarssystem inom armén och marinen.

2.1.4. Ledning

Ett fungerande och sammanhängande ledningssystem är avgörande för att nå effekt med Försvarsmakten och dess olika förmågor. De operativa ledningsfunktionerna ska vara tillräckligt robusta och säkra för att möjliggöra det militära försvarets behov av ledning samt förse olika delar av Försvarsmakten med en god uppfattning om läget i närområdet inkluderat sensorinhämtning av mark-, sjö-, luft- samt det meteorologiska läget. I området ingår även förband för cyberförsvar, telekrig och informationsoperationer som i grunden utgör Försvarsmaktens förmåga att verka i informationsmiljön.

Utveckling 2022–2025

Utvecklingen av ledningsförbanden slutförs genom att ledningsplatsbataljonen och sambandsbataljonen omorganiseras till operativ sambandsbataljon, ledningsbataljon, brigadlednings- och sambandskompanier samt operativt kommunikationsförband. Utvecklingen sker för att anpassa ledningsförbanden till utvecklingen av brigad- och divisionsindelning. Med samma syfte fortsätter ledningsbataljonen omorganisationen till divisionsledning och når initial förmåga i slutet av perioden 2022–2025. Utvecklingen av ytterligare en operativ sambandsbataljon påbörjas i perioden.

Telekrigstödenheten (TKSE) vidmakthålls som krigsförband och förstärks för att säkerställa dataförsörjning av sensorer och plattformar. Resurser tillförs även Försvarsmaktens telekommunikations- och informationssystemsförband (FMTIS) för att ytterligare stärka uthålligheten och förmågan att stödja samtliga funktioner i samtliga konfliktnivåer.

I perioden genomförs åtgärder för att säkerställa robustheten i flera basfunktioner inom ledningsområdet. Ytterligare förstärkningsåtgärder genomförs på Försvarets telenät (FTN) och närliggande områden. Krypto- och signalskyddsområdet förstärks för Försvarsmaktens och totalförsvarets behov. I perioden stärks förmågan till teknisk bevakning (bevakning, låsning och larmning) av anläggningar för att möjliggöra utökad bevakning och spridning.

För att säkerställa interoperabilitet fortsätter utvecklingen av ledningssystemet för gemensamma operationer, nationellt och tillsammans med andra, inom ramen för samarbetet i Federated Mission Networking (FMN).

I perioden genomförs en omfattande utveckling och modernisering av it-infrastruktur och ledningsstödsystem för hantering av information i samtliga säkerhetsskyddsklasser. Moderniseringen syftar till att förbättra förutsättningarna att förse olika delar av Försvarsmakten med information för att lösa ställda uppgifter.

I perioden tillförs resurser för att öka utbildningskapaciteten vid Ledningsstridsskolan (LedSS) och Försvarsmaktens underrättelse- och säkerhetscentrum (FMUndSäkC). Kapacitetsökningen säkerställer tillgången till försvarsmaktsspecifika kompetenser både inom nuvarande och framtida organisation.

Utveckling 2026–2030

Förbandstillväxten fortsätter inom ledningsområdet. Bl.a. fortsätter utvecklingen av ytterligare en operativ sambandsbataljon. Utvecklingen av divisionsledningsbataljonen slutförs och sent i perioden påbörjas utveckling av divisionstelekrigskompani. Resurser tillförs för att möjliggöra organiseringen av ledningsförband till försvarsgrensstaber och militärregionstaber.

Resursförstärkningen som initieras under perioden 2022–2025 fortsätter avseende LedSS, FMUndSäkC och FMTIS.

Ytterligare resurser tillförs för åtgärder på FTN och omsättning av den fasta markbundna sensorkedjan fortsätter med bedömt slutförande 2033. Fortsatta investeringar sker även för att ytterligare höja nivån av basfunktioner och tillgodose behovet av mängdmateriel inom ledningsområdet.

Utveckling i enlighet med ramverket FMN fortgår under perioden syftande till ökad interoperabilitet. Därmed stärks Försvarsmaktens ledningsförmåga, såväl nationellt som för samverkan med tredje part.

2.1.5. Logistik

Logistiken omfattar förnödenhetsförsörjning, förhandslagring av förnödenheter, resurser för transporter och reparationer samt resurser för sjukvård. Logistiken ska skapa förutsättningar för uthålligheten vid Försvarsmaktens samtliga förband. Den samlade logistikfunktionen i Försvarsmakten ska stärkas och utvecklas i samma takt som Försvarsmaktens övriga tillväxt.

En fungerande logistik är en förutsättning för att effektivt kunna ta emot internationellt stöd. Samtidigt är Försvarsmakten beroende av att försörjningstryggheten av Sverige upprätthålls så att det civila samhället kan lämna det stöd som Försvarsmakten behöver.

En känd och väl fungerande sjukvårdskedja bidrar till en starkt stridsmoral. Försvarsmaktens sjukvårdsresurser är en del av Sveriges sjukvårdssystem.

Utveckling 2022–2025

I perioden anpassas Försvarsmaktens logistikkoncept för att möta behovet av en sammanhållen logistik på taktisk nivå, inom samtliga försvarsgrenar, samt för operativ nivå. Försvarsgrenarna påbörjar utbildning av egen logistikförmåga till den taktiska nivån.

Krigsorganisationen utvecklas genom att en operativ logistikbataljon upprättas för att förstärka den bakre logistiknivån och stödet till den taktiska logistiknivån. För att öka möjligheten till kvalificerad sjukvård utvecklas fältsjukhusförband med omhändertagande- och sjuktransportförmåga.

Försvarsmaktens logistik (FMLOG) tillförs ytterligare funktioner och förmågor genom materielanskaffning och viss personalförstärkning och därmed förstärks den bakre logistiknivån. Vidare förstärks Försvarsmaktens Tekniska Skola (FMTS) i syfte att säkra markverkstädernas verksamhet vid höjd beredskap.

För att stärka uthålligheten pågår uppbyggnad av lagernivåer genom anskaffning av militärspecifika läkemedel, livsmedel, drivmedel samt ökad lagerhållning av reservdelar och utbytesenheter.

Utveckling 2026–2030

Krigsorganisationen utökas ytterligare genom att upprättandet av en andra operativ logistikbataljon slutförs och upprättandet av en tredje påbörjas. Utvecklingen av förstärkt organisation av sjukvårdsförmågan fortsätter. I perioden anskaffas materiel för operativa sjuktransportresurser.

Försvarsgrenar och stridskrafter upprättar och vidmakthåller bas- och logistikförband, vidtar åtgärder för egen uthållighet samt genomför utbildning av egen logistikförmåga till den taktiska nivån.

De två befintliga sjukhuskompanierna utvecklas till två fältsjukhus i perioden 2025–2030 för ett kvalificerat omhändertagande i flera riktningar och vård anpassad med utgångspunkt i försvarsplaneringen.

Lageruppbyggnad av drivmedel och sjukvårdsmateriel fortsätter i perioden 2026–2030 och personalförstärkning sker inom FMLOG för att förbättra förmågan till mobilisering. Vidare förstärks förmågan till transporttjänst genom tillförsel av ytterligare fordon till FMLOG och de operativa logistikbataljonerna.

2.1.6. Militärregioner och hemvärnsförband

Rikshemvärnsavdelningen ansvarar för produktion av hemvärnsförband och militärregionsstaber. Hemvärdet har en hög numerär, geografisk spridning, hög beredskap och lokal förankring. Hemvärnsförbanden har en central roll i att skydda mobilisering av övriga krigsförband samt för att skydda och försvara viktiga objekt och anläggningar. Hemvärdet har även uppgifter vid hantering av kriser under normalläge.

Utveckling 2022–2025

Militärregionstaberna och Gotlands regemente (P18) befintliga roll och förmåga till regional territoriell ledning, samordning av totalförsvar samt säkerhetsskydd och ledning av förband med hög operationsberedskap i normalläge, säkerhetspolitisk kris och väpnat angrepp förstärks och utvecklas.

Ersättning av delar av hemvärdets fordonspark samt kompletteringsanskaffning för att åtgärda brister påbörjas i perioden. Anskaffning av ytterligare personterrängbil 8 påbörjas under 2023 och anskaffning av fordon för hemvärnsunderrättelsekompanierna under 2024. Vidare påbörjas renovering av bandvagnar och ersättning av (last)terrängbil 30/40 sent i perioden.

Anskaffning av sensor- och mörkermateriel sker med början 2022.

Sammantaget bedöms förändringar i fordonspark och tillförsel av modernare materiel öka hemvärnsförbandens förmåga till lösande av huvuduppgifter, rörlighet och uthållighet.

Personalförsörjning av hemvärnsförbanden sker genom rekrytering från avkastning av hela Försvarsmaktens krigsförband, personalreserven samt personal utan militär grundutbildning.

Militärregionsstabernas säkerhetsförband utvecklas i perioden.

Utveckling 2026–2030

Fortsatt omsättning av fordon genomförs, bl.a. genom ersättning av terrängbil 13/20 med början 2026.

Lednings- och samverkansmetoder utvecklas avseende territoriell ledning och totalförsvarsplanering i normalläge, säkerhetspolitisk kris och väpnat angrepp. Även förmågan till samordning och samverkan på regional och lokal nivå utvecklas.

2.1.7. Specialförband

Specialförbanden ska tillföra handlingsalternativ, för den politiska och militärstrategiska nivån inom alla konfliktnivåer, som ligger utanför de reguljära förbandens förmågor. Specialförbanden utvecklas successivt fram till 2030 för att säkerställa en ökad förmåga inom ramen för nationellt försvar.

Utveckling 2022–2025

Initialt genomförs förutsättningsskapande åtgärder syftande till att öka förmågan att genomföra specialoperationer.

Förmågan att genomföra gemensamma nationella och internationella operationer ökar. Detta uppnås främst genom ökad interoperabilitet, fördjupat samarbete och gemensamma övningar med prioriterade internationella och nationella partner.

Investeringar och organisatoriska förändringar genomförs främst inom de grundläggande förmågorna ledning, verkan och logistik.

Förmågan att genomföra internationella insatser vidmakthålls.

Utveckling 2026–2030

Specialförbandens förmågeutveckling inom ramen för nationellt försvar fortsätter. I perioden prioriteras ytterligare utökning av specialförbandens uthållighet och redundans.

Förmågan till gemensamma operationer, nationellt och internationellt, förstärks genom deltagande i kvalificerade övningar med strategiska partners.

Investeringar genomförs främst inom de grundläggande förmågorna verkan, rörlighet och underrättelser.

Förmågan att genomföra internationella insatser vidmakthålls.

2.1.8. Cyberförsvar

Förstärkning av cyberförsvaret omfattar dels förmågan att upptäcka intrång, eller försök till intrång, samt incidenthantering i myndighetens system, dels förmågan

att genomföra defensiva och offensiva operationer mot en kvalificerad motståndare. Planeringen medger att Försvarsmakten kan bidra till totalförsvarets samlade cyberförsvaret. Cyberförsvaret utformas och dimensioneras för att möta angrepp från de mest kvalificerade aktörerna. Funktionen ska kunna verka samordnat med övriga stridskrafter för att möta ett väpnat angrepp.

Utveckling 2022–2025

Förmågan att genomföra alla typer av cyberoperationer tillsammans med förmågan att upptäcka intrångsförsök och intrång samt att bedriva incidenthantering i Försvarsmaktens informationssystem förstärks. Etableringen och utvecklingen av ytterligare ett it-försvarsförband inleds under 2022. Forskning och teknikutveckling inriktas mot att ytterligare öka cyberförsvarets operativa förmåga. Till följd av Försvarsmaktens ökade beroenden av externa leverantörer och det omgivande samhället, liksom myndighetens roll i Sveriges samlade cyberförsvaret, stärks förmågan till samverkan med bland annat myndigheter och företag.

Införandet av ett för funktionen sammanhängande personalförsörjnings- och karriärsystem fortsätter. Till detta knyts forskningsverksamhet i syfte att erbjuda personal grund- och vidareutbildning i teknikens framkant. I perioden fullföljs införandet av värnpliktsutbildningen för cybersoldater.

Utveckling 2026–2030

Förmågan till cyberförsvaret förstärks ytterligare och etableringen av det nya it-försvarsförbandet slutförs 2027.

2.1.9. Rymddomänen

Försvarsmakten bedriver fortsatt kunskapsinhämtning inom rymddomänen, bland annat genom forskning och teknikutveckling samt internationella samarbeten. Parallellt med detta utvecklar Försvarsmakten tre områden inom rymddomänen: förmåga att kunna motta och behandla rymdlägesbild; förmåga att motta och behandla satellitspaningsinformation för strategisk lägesbild och strategisk ledning; förmåga att nyttja satellitnavigeringssystem (GNSS)⁷ med kompletterande system.

2.1.10. Försvarsunderrättelseverksamhet, militär underrättelsetjänst och säkerhetstjänst

Planeringen som ligger till grund för föreliggande budgetunderlag innebär att försvarsunderrättelseverksamheten liksom den militära underrättelse- och säkerhetstjänsten successivt kommer att tillväxa i perioden 2022–2030.

⁷ Global Navigation Satellite System

Utveckling 2022–2030

Åtgärder genomförs för att utveckla lednings- och samverkansförmåga, samt för ökad uthållighet och tillgänglighet.

Vidare förstärks underrättelse- och säkerhetsfunktionen för att möta nya krav på nationellt och internationellt samarbete samt för den operativa planläggningen och utökat samarbete inom totalförsvaret. Funktionen förstärks även för att kunna ge effektiv förvarning och bidra till att öka Försvarsmaktens operativa effekt genom aktivt deltagande i övningar, insatser nationellt och internationellt samt inom ramen för forskning och utveckling.

Underrättelse- och säkerhetstjänsten förstärks för att kunna hantera gråzonsproblematiken samt för att möta ökade krav på uthållighet och nya bearbetningsområden.

Organisering av säkerhetsförband för militärregioner påbörjas 2022 för att öka funktionens operativa effekt för den territoriella ledningen.

Säkerhetstjänsten förstärks för att möta ökade krav på att identifiera och klarlägga säkerhetshotande verksamhet och skyddsbehov samt för att möta den utökade förbands- och personalvolymen, nya materielsystem och uppbyggnad av totalförsvaret.

Säkerhetsfunktionen förstärks vidare genom säkerhetsskyddsplanering, krav på nyttjande av krypto i hela samhället, åtgärder för att öka Försvarsmaktens cybersäkerhet samt införandet av interoperabla ledningssystem och förstärkning av ledning.

2.2. Internationella militära insatser

Den beslutade nivån för budgetåret 2022 avseende anslag 1:2 *Försvarsmaktens insatser internationellt* inom utgiftsområde 6 antas utgöra planeringsinriktning för påföljande planeringsperiod. Anslaget har från och med 2021 höjts för att inkludera Sveriges finansiering av den Europeiska fredsfaciliteten.

Sverige bidrar till att värna en regelbaserad världsordning med FN-stadgan som grund. Deltagande i internationella militära insatser utgör en del av den solidariska säkerhetspolitiken och stärker Sveriges bi- och multilaterala försvars- och säkerhetspolitiska samarbeten. Därtill stärks Sveriges nationella säkerhet genom den verksamhet som bedrivs i insatsområdena.⁸

⁸ Prop. 2020/21:30 Totalförsvaret 2021–2025.

Försvarsmakten ska agera solidariskt med världssamfundet, EU och Nato i ett långsiktigt åtagande avseende säkerhetsutvecklingen, bidra till att stärka värdnationers försvars- och säkerhetsstrukturer, vidmakthålla och utveckla relationer med internationella partners, samt vidmakthålla och utveckla bilden av Sverige och Försvarsmakten som en kapabel och pålitlig aktör i fredsfrämjande operationer.

Försvarsmaktens internationella engagemang ska bidra till att stärka den nationella förmågan hos förband och staber genom utveckling och erfarenhetsuppbyggnad i en internationell kontext, samt vidmakthålla och utveckla soldat- och befälskompetenser genom tjänstgöring i internationella insatser.

Försvarsmakten verkar för att FN:s säkerhetsråds resolution 1325 och efterföljande resolutioner om kvinnor, fred och säkerhet omhändertas. Vid planering, genomförande och utvärdering av Försvarsmaktens verksamhet ska militära aktörers påverkan på civilbefolkning och civilläge inkluderas. Detta i syfte att skydda civilbefolkningen, värna jämställdhet samt förhindra konfliktrelaterat sexuellt våld.

Försvarsmaktens uppfattning är att det internationella engagemanget bör fortsätta men att det bör utformas i balans med omvärldsutvecklingen samt med krigsorganisationens tillväxt. Operationsområden och styrkebidrag till militära och fredsfrämjande insatser bör väljas utifrån var Försvarsmakten, med lämpliga och tillgängliga resurser, bedöms kunna göra störst nytta.

Antalet internationella militära insatser där svensk personal är engagerade bör ses över och koncentreras till färre operationsområden. En sådan koncentration medger att tillhörande stödfunktioner optimeras för ett mer rationellt nyttjande av disponibla resurser. Dagens antal insatser ställer höga krav på kritiska funktioner såsom uppföljning av säkerhetsläge, logistiskt stöd samt nationell ledning vilket riskerar att påverka Försvarsmaktens förmågeuppbyggnad och möjlighet till tillväxt. Vidare är Försvarsmaktens uppfattning att det totala antalet officerare i internationella insatser bör minska, att andelen kvinnor i Sveriges samlade bidrag efter hand ska öka, samt att personal prioriteras mot chefsbefattningar och centrala befattningar.

2.2.1. Väpnade insatser

I enlighet med regeringens styrning i regleringsbrevet för 2022 avseende Försvarsmakten ska myndigheten delta i nedanstående internationella militära insatser. Regeringens beslut gäller till och med den 31 december 2022. Insatserna är planerade för 2022, med undantag för TAKUBA (inom ramen för Operation Barkhane) som sträcker sig fram till och med det första kvartalet 2022.

- FN-ledd insats i Mali, *United Nations Multidimensional Integrated Stabilization Mission* (MINUSMA)

Försvarsmakten ska bidra med en väpnad styrka om högst 220 personer. Därutöver ska stabsofficerare placeras i relevanta staber inom ramen för insatsen. Styrkebidraget ska bestå av ett lätt skyttekompani, stationerat i Gao men användbart i hela insatsområdet. Huvuduppgiften är att bidra till upprätthållandet av insatsens mandat i enlighet med säkerhetsrådets resolution 2584 (2021). Försvarsmakten planerar för en avveckling av det svenska förbandsbidraget under 2023 för att kunna avsluta insatsen vid halvårsskiftet 2024.

- Specialförbandsinsatsen i Mali och Niger, *Task Force Takuba* (TAKUBA), ledd av Frankrike

Försvarsmakten ska bidra med en väpnad styrka om högst 150 personer. Styrkebidraget ska i huvudsak utgöras av en snabbinsatsstyrka samt av personal i för insatsen relevanta staber och ledningsstrukturer samt understödjande funktioner. Styrkebidraget ska i huvudsak vara stationerat i Menaka i Mali, men ska ha beredskap att kunna verka i hela Mali samt i Niger i enlighet med insatsens mandat och operationsplan. Insatsen kommer att avslutas operativt under första kvartalet 2022. Avveckling på plats i Mali kommer att pågå fram till sommaren.

Generellt gäller att Försvarsmaktens planering för de väpnade insatserna ska medge att efter beslut kunna förstärka insatserna vid ett försämrat säkerhetsläge.

2.2.2. Övriga insatser

Försvarsmakten ska även delta i nedanstående internationella militära insatser med huvudsakligen stabsofficerare, utbildare och observatörer. Regeringens beslut gäller till och med den 31 december 2022. Insatserna är planerade för 2022 och antas fortsätta i påföljande planeringsperiod 2023–2025 förutom insatsen EUTM RCA⁹ som ska avvecklas med början sommaren 2022 för att vara helt avslutad senast den 31 december 2022.

- EUTM (*European Union Training Mission*) Somalia
- EUTM Mali
- EUTM RCA
- EU NAVFOR (*European Union Naval Force*) Somalia Operation Atalanta
- EU NAVFOR MED Operation Iriini
- KFOR (*Kosovo Security Force*)
- Operation UNIFIER¹⁰
- OPG (*Operation Gallant Phoenix*)¹¹

⁹ RCA – *République centrafricaine* – Centralafrikanska republiken.

¹⁰ *Operation Unifier* – Stödande insats i form av utbildning och rådgivning till ukrainska försvars- och säkerhetsstyrkor, ledd av Kanada.

- Militär utbildningsinsats i Irak, Operation Inherent Resolve (OIR), samt NATO Mission Iraq (NMI) (överfört från internationella väpnade operationer anslagspost 6.1:2.1 fr.om 2022)

2.3. Fredsfrämjande verksamhet m.m.

Den beslutade nivån för budgetåret 2022 avseende anslag 1:2 *Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet* inom utgiftsområde 5 antas utgöra planeringsinriktning för påföljande planeringsperiod.

I enlighet med regeringens styrning ska Försvarsmakten delta i nedanstående verksamheter under 2022. Deltagande ska främja internationell freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet inom ramen för Förenta nationerna (FN), Europeiska unionen (EU) samt North Atlantic Treaty Organization (Nato), och personal ska ställas till förfogande för insatser främst i dessa organisationers regi.

Inom ramen för EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik genomförs verksamhet under 2022 genom EU:s permanenta strukturerade samarbete (PESCO). Därutöver ställs personal till förfogande till EU-delegationer i Somalia och Kina, samt till Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE).

Inom FN:s fredsbevarande insatser planerar Försvarsmakten för nedanstående insatser 2022. I föreliggande planering antas verksamhet av motsvarande omfattning fortsätta även under följande år.

- UNTSO¹² (FN:s insats i Mellanöstern)
- MINURSO¹³ (FN:s insats i Västsahara)
- UNMOGIP¹⁴ (FN:s insats i gränsområdet mellan Indien och Pakistan)
- NNSC¹⁵ (Neutrala nationernas övervakningskommission i Korea)
- UNMHA¹⁶ (FN:s insats i Jemen)

Inom ramen för Nato ska Försvarsmakten under 2022 fortsatt delta i OIR¹⁷ och NMI¹⁸ i syfte att stärka de irakiska försvarsstyrkornas förmåga.

Utöver ovanstående genomförs annan insatsnära verksamhet som till exempel insatsförberedande utbildning, samverkan mellan myndigheter, bidrag till internationella organisationers policy- och metodutveckling eller annan

¹¹ *Operation Gallant Phoenix* – Multilateralt antiterroristsamarbete i Jordanien lett av USA.

¹² UNTSO – *United Nations Truce Supervision Organization*.

¹³ MINURSO – *United Nations Mission for the Referendum in Western Sahara*.

¹⁴ UNMOGIP – *United Nations Military Observer Group in India and Pakistan*.

¹⁵ NNSC – *The Neutral Nations Supervisory Commission*.

¹⁶ UNMHA – *United Nations Mission to Support Hodeidah Agreement*.

¹⁷ OIR - Operation Inherent Resolve

¹⁸ NMI - Nato Mission Iraq

internationell samverkan i insatsområdet, till stöd för fredsfrämjande, säkerhetsfrämjande och konfliktförebyggande verksamhet, samt för utbildning i franska språket.

2.4. Utveckling

Forskning och utveckling är viktigt för att kunna bygga långsiktig operativ förmåga i totalförsvaret samt för att kunna möta såväl kända och identifierade hot som en framtida hotbildsutveckling. Det är även centralt att säkerställa förmågan att omsätta resultat från genomförd forskning och utveckling till operativ förmåga.

Utveckling i Försvarsmakten innebär uppbyggnad och vidmakthållande av kompetens för myndighetens behov genom till exempel forskning, teknikutveckling, studier och konceptutveckling samt utveckling av materiel fram till dess beslut fattas om att förbereda anskaffning av materielen.

Under perioden fram till 2025 kommer den egna förmågan att genomföra utveckling att öka i syfte att kunna nå uppsatta mål för operativ förmåga på både kort och lång sikt. Tydliga processer för utveckling fastställs tidigt i perioden och en relevant utvecklingsorganisation förstärkas successivt.

2.4.1. *Forskning och teknikutveckling*

Ökningen av anslaget 1:4 *Forskning och teknikutveckling*, fram till 2025, innebär dels förstärkning av verksamheten inom befintliga och nya områden, dels ökat nyttiggörande till operativ förmåga genom ökad teknikutveckling och experimentverksamhet.

I fördelningen av utökade medel hanteras flera perspektiv. Exempel är balansen mellan integritetskritiska områden och nyligen tillförda områden, mellan olika delar av den tekniska och förmågemässiga mognadsskalan, mellan traditionella och nya leverantörer samt mellan tekniska och samhällsvetenskapliga områden.

Några områden, som bedömts som integritetskritiska och som under många år bedrivits på under kritisk nivå men som nu har förstärkts, är sensorer och signaturanpassning, vapen och skyddsteknik, telekrig och undervattensteknik. I perioden genomförs förstärkning av nyligen tillförda områden som cyberoperationer, artificiell intelligens och autonoma system samt inom ytterligare nya områden som till exempel materialteknik.

I syfte att öka verksamhet inom de högre tekniska mognadsnivåerna, och på detta sätt möjliggöra ett ökat nyttiggörande i utvecklingen av den operativa förmågan, förstärks fortsatt de nya områdena marksystem, sjösystem och rymdsystem. Områden för flygsystem och cyberoperationer finns sedan tidigare. Dessa områden syftar till att förstärka domänspecifik utveckling samt

värderingskompetens inom respektive domän. Utöver detta förstärks teknikutveckling generellt samt genom att ett program för teknikdemonstratorer startas.

Kunskapsbehov inom områden som inte omhändertas i den ordinarie forskningsverksamheten hanteras som s.k. temaområden. Under 2023-2025 inriktas temaområden mot: Logistik, Autonomi och obemannade system samt Skydds- och anläggningsteknik.¹⁹

Särskild redovisning enligt regleringsbrevet

I enlighet med regleringsbrevet för budgetåret 2022 avseende Försvarsmakten ska myndigheten i budgetunderlaget redovisa planeringen avseende anslag 1:4 *Forskning och teknikutveckling*. Myndighetens redovisning framgår av underbilaga 4.10. Redovisningen överensstämmer i stort med den redovisning som genomfördes i budgetunderlaget för 2022.

2.4.2. Civil forskning och utveckling

Inom civil forskning utvecklas i ökande grad kunskap och teknologier som kan omsättas till militär operativ förmåga. Aktuella exempel på detta är digitalisering, automation, autonomi, cybersäkerhet och artificiell intelligens.

Det ska noteras att denna civila utveckling inte syftar till att skapa militär förmåga eller skapa försvar mot andra aktörers operativa förmåga. Det krävs i de flesta fall omfattande forskning och utveckling, med försvarsperspektiv, för att omsätta och vidareutveckla civil kunskap till militär förmåga. Denna utveckling har gjort att forskning och utveckling för det militära försvarets behov i ökande grad också har att följa och utveckla områden som inte är traditionellt militära. Försvarsmakten anser att militär och civil forskning ska ses som kompletterande verksamheter och att en helhetssyn på forskning erfordras.

2.4.3. Materielutveckling

Materielutveckling är en viktig del för anpassningsförmågan och för att långsiktigt bygga operativ förmåga i totalförsvaret.

Under perioden byggs verksamhet för objektsoberoende materielutveckling upp. Syftet med verksamheten är att vidareutveckla teknik som utvecklats eller identifierats inom ramen för forskning och teknikutveckling och som bedöms betydelsefull för kommande förmågeutveckling. Inom denna ram genomförs också materieldemonstrationer som dels visar på möjligheter med ny materiel, dels kan ligga till grund för konceptutveckling.

¹⁹ Inriktning av av Försvarsmaktens forskning och utveckling 2023-2025 (IFoU 23) (FM2021-21469:1).

Verksamheten kan innefatta, men inte begränsas till följande områden: framtida stridsflygsystem, utveckling inom undervattensområdet, studier med anledning av att nuvarande stridsvagnar och stridsfordon når sin maximala livslängd under 2030-talet, studier av långräckviddig bekämpningsförmåga samt materielutveckling inom UAS-området, inklusive motmedel.

En delmängd av verksamheten som kan komma att genomföras inom ramen för den Europeiska försvarsfondens (EDF) utvecklingsfönster bedöms vara materielutveckling.

2.4.4. Nyckelteknologier och strategiska kompetenser

Försvarsmakten fortsätter i perioden arbetet med identifiering och försörjning av nyckelteknologier och analys och försörjning av strategiska kompetenser i enlighet med tidigare uppdrag i regleringsbrev 2022.

2.4.5. Internationell samverkan inom utveckling

Internationella samarbeten är viktiga i såväl forskning och teknikutveckling som i förmågeutveckling. Internationella försvarssamarbeten bidrar till att höja det nationella försvarets förmåga och tjänar ett viktigt säkerhetspolitiskt syfte. Försvarsmaktens forskning och teknikutveckling ska därför även fortsättningsvis präglas av omfattande internationell samverkan och kunna nyttiggöra civil teknologi i militära förmågor.

Försvarsmakten avser använda den Europeiska försvarsfonden (EDF) för att stödja utveckling av militära förmågor samt bidra till ökad försörjningstrygghet vad gäller både materiel- och kompetensförsörjning. Försvarsmakten fortsätter att utveckla strategin för vilka förmågor med därtill kopplade materiel- och teknologikutveckling som Försvarsmakten ska stödja EDF-projekt inom. Myndigheten fortsätter också att utveckla den så kallade medfinansieringsmekanismen som styr hur Försvarsmaktens stöd till utvecklingsprojekt inom EDF ska finansieras. Inriktningen är att utvecklingsprojekt i första hand ska finansieras med objektsbundna medel.

2.5. Övrig verksamhet

Försvarsmakten bedriver exportstödande verksamhet i enlighet med 3 b § 6 förordningen med instruktion för Försvarsmakten. Verksamheten är, i enlighet med samma förordning, avgiftsfinansierad. Försvarsmakten planerar för statsceremoniell verksamhet som omfattar paraderande trupp och försvarsmusik vid statsbesök, mottagningar av främmande sändebud (audienser), riksmötets öppnande, händelser inom kungahuset, när regeringen i övrigt så begär samt vid officiella nationella minneshögtider (exempelvis Veterandagen). Verksamheten omfattar även högvakt med paraderande trupp och försvarsmusik vid statschefens residens inklusive bevakningsuppgifter i anslutning till Stockholms och

Drottningholms slott. Den statsceremoniella verksamheten bedöms i planeringsperioden bedrivas i samma omfattning som under 2022.

2.6. Utveckling av Försvarsmaktens koordinering inom ramen för totalförsvaret

Försvarsmakten fortsätter, tillsammans med Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) och i samverkan med bevakningsansvariga myndigheter, att främja och utveckla en sammanhängande planering för totalförsvaret enligt regeringens uppdrag²⁰ och utifrån handlingsplanen Handlingskraft.²¹

Införandet av en årlig process för att samordna civil och militär planering på nationell nivå för att öka den samlade förmågan i totalförsvaret fortsätter. Utifrån de årliga bedömningarna av förmågan inom civilt respektive militärt försvar kommer Försvarsmakten och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap att identifiera kritiska beroenden och behov av särskilda satsningar för att öka förmågan inom totalförsvaret.

I enlighet med regeringens uppdrag fortsätter arbetet med att tydliggöra Försvarsmaktens behov av stöd och att delge berörda aktörer relevanta delar av försvarsplaneringen. Därmed kan det civila försvaret planera för sitt stöd till det militära försvaret vid höjd beredskap och ytterst i krig.²²

Försvarsmaktens analys visar att det civila försvarets förmåga att bidra till det militära försvaret vid höjd beredskap eller ytterst i krig behöver utvecklas. Utfallet av vilket stöd det militära försvaret kan få från det civila försvaret är under inarbetning i myndighetens ordinarie processer och redovisades i Försvarsmaktens årsredovisning. En kompletterande redovisning av Försvarsmaktens arbete utifrån de bevakningsansvariga myndigheternas förmåga till stöd redovisas i underbilaga 3.1 (H).

I takt med att det civila försvarets förmåga att stödja det militära försvaret ökar kommer Försvarsmaktens förmåga att öka. Försvarsmakten kommer att vidareutveckla metoder och arbetssätt för att tydliggöra behovet av stöd. Vidare kommer Försvarsmakten se över formerna för att delge och inhämta information från myndigheterna.

²⁰ 2020-12-17 Inriktning för en sammanhängande planering för totalförsvaret, Fö2016/00864 (m.fl)

²¹ Handlingskraft – Handlingsplan för att främja och utveckla en sammanhängande planering för totalförsvaret 2021–2025, FM2021-17683:2, 2021-08-27.

²² Försvarsmaktens operativa förmåga och försvarsplanering 2021–2025, 2020-12-17 (Fö nr 4).

Försvarsmakten har påbörjat ett strukturerat arbete som syftar till att det militära försvaret vid utgången av 2025 ska ha uppnått de utpekade delmålen²³ för de sex fokusområdena i Handlingskraft (beredskapsplaner och krigsorganisation, ledning och samverkan, försörjningsberedskap, ge och ta emot civilt och militärt stöd, försvarsvilja samt stärkt informations- och cybersäkerhet).

Försvarsmakten och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap ska senast den 2 oktober 2023 redovisa en samlad bedömning av förmågan inom totalförsvaret utifrån målet för totalförsvaret.²⁴ För att kunna göra en sådan bedömning behöver hela totalförsvaret och dess aktörer beaktas, till exempel näringslivets förmåga. Försvarsmakten och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap kommer att operationalisera det övergripande målet för totalförsvaret och ta fram kriterier för att kunna göra förmågebedömningar. Försvarsmakten fortsätter inarbeta det civila försvarets förmåga att stödja det militära försvaret i krigsorganisationsvärdering och krigsorganisationsprognos.

Försvarsmakten bedömer att, utöver det av regeringen aviserade näringslivsrådet och utredningen om nationellt samordnad försörjningsberedskap²⁵ behöver fler åtgärder vidtas för att öka näringslivets deltagande i totalförvarsplaneringen. Staten har tecknat överenskommelser med Sveriges kommuner och regioner (SKR) för kommunernas och regionernas arbete med civilt försvar.²⁶ Försvarsmakten ser behov av att öka förmågan på regional och lokal nivå i totalförsvaret.

2.7. Stöd till samhället

Enligt förordningen med instruktion för Försvarsmakten har myndigheten uppgiften att med befintlig förmåga och resurser kunna lämna stöd till civil verksamhet. Beroende av situation lämnas stöd vid uppkomna händelser i den mån det är möjligt med hänsyn till myndighetens verksamhet i övrigt. Stödet sker genom tillämpning av följande lagar och förordningar:

- Lagen (2003:778) om skydd mot olyckor.
- Förordningen (2002:375) om Försvarsmaktens stöd till civil verksamhet.

²³ Se kap. 3 i Handlingskraft – Handlingsplan för att främja och utveckla en sammanhängande planering för totalförsvaret 2021–2025.

²⁴ Uppdaterad inriktning för en sammanhängande planering för totalförsvaret, regeringsbeslut 23, 2021-12-16, Fö2021/01328.

²⁵ Dir. 2021:65, 2021-09-02.

²⁶ Godkännande av överenskommelse mellan staten och Sveriges Kommuner och Regioner om hälso- och sjukvårdens arbete med civilt försvar 2022, regeringsbeslut I:46, 2021-12-22, S2021/08204 och Överenskommelse om kommunernas arbete med civilt försvar, 2018-2020 med revideringar till och med 2022, 2021-12-17, SKR 21/01510, MSB 2021-13778.

- Förordningen (2017:113) om Försvarsmaktens stöd till polisen med helikoptertransporter.
- Lagen (2006:343) om Försvarsmaktens stöd till polisen vid terrorismbekämpning.

2.8. Organisering

Försvarsmaktens organisation utvecklas för att förbättra robusthet och effektivitet. De planerade förändringarna medför behov av rättsliga förändringar vilka framgår av kapitel 6.

2.8.1. Ledning för starkare försvar

År 2019 inleddes reformeringen av Försvarsmaktens ledningsstruktur genom ”Ledning för ett starkare försvar”. Reformen har hittills inneburit etablering av en ny ledningsnivå genom införandet av försvarsgrensstaber som organisationsenheter utanför Högkvarteret. Den decentralisering som den nya ledningsnivån har inneburit gör myndigheten mer robust och uthållig. Förutsättningarna för uppdragstaktik och delegation av beslutsmandat har också avsevärt förbättrats. Den utvecklade ledningsstrukturen var även ett led i att omhänderta de uppgifter inom logistik och materieförsörjning som återfördes från Försvarets materielverk till Försvarsmakten.

Försvarsbeslutet 2020 med dess fokus på tillväxt i Försvarsmaktens krigs- och grundorganisation, liksom den fortsatt dynamiska och oförutsägbara omvärldsutvecklingen, understryker behovet av att fortsätta utvecklingen av Försvarsmaktens ledningsstruktur. De skäl som angavs för ledningsreformen i Försvarsmaktens budgetunderlag för år 2018 och 2019 är i dag än mer relevanta.²⁷

När försvarsgrensstaberna nu är etablerade, verksamhetsöverföringen från Försvarets materielverk genomförd, och den grundläggande arbetsfördelningen i den nya ledningsstrukturen har börjat tillämpas, anser Försvarsmakten att det finns förutsättningar att ta nästa steg i reformeringen av myndighetens ledningsstruktur.

Försvarsmakten föreslår att Högkvarteret omorganiseras i syfte att:

- skapa en enklare och robustare ledning där förutsättningarna för uppdragstaktik och renodlade ansvar ökar

²⁷ Försvarsmaktens budgetunderlag för 2018 med särskilda redovisningar (FM2016-10870:28, bilaga 4) och Försvarsmaktens budgetunderlag för 2019 med särskilda redovisningar (FM2017-11490:26, underbilaga 1.2).

- anpassa dess organisation, och ledningen av förbandsresurser som inte ingår i försvarsgrenarna, till den nya ledningsstrukturen
- reducera personalramarna i Högkvarteret för att frigöra resurser som kan omfördelas till tillväxtområden på förbandsnivå, samtidigt som det på kort och medellång sikt skapar bättre förutsättningar för kompetensförsörjning av de olika delarna av ledningsstrukturen.

Förändringen föreslås ske i två steg. Det första steget innebär att Högkvarteret omorganiseras enligt följande:

- Ledningsstaben och produktionsledningen avvecklas och ersätts av en försvarsstab (FST). Försvarsstaben kommer att utgöra överbefälhavarens stabsorgan och ledningsresurs för militärstrategisk ledning, uppdragsdialog och rapportering till regeringen, samt ansvara för krigsorganisationens förmåga, tillgänglighet och beredskap. Det senare med stöd av försvarsgrenscheferna och försvarsgrensstaberna.
- Insatsledningen byter namn till operationsledningen (OPL) och dess uppgifter renodlas till ledning av operationer och insatser. Ett namnbyte skulle dessutom svara bättre mot fokuskiftet från ledning av internationella insatser till ledning av operationer både inom och utom riket.
- Den militära underrättelse- och säkerhetstjänsten får ett utökat ansvar för utformningen av Försvarsmaktens förmågor inom underrättelse- och säkerhetstjänsten.
- Rikshemvärnschefen och dagens hemvärnsavdelning vid produktionsledningen organiseras fristående från Högkvarteret, och inrättas som en egen organisationsenhet i likhet med arméstaben, marinstaben och flygstaben. Rikshemvärnschefen ansvarar med stöd av dess stab för hemvärnets och militärregionernas förmåga, tillgänglighet och beredskap. Rikshemvärnschefen med stab föreslås även i fortsättningen lokaliseras i Stockholm för att underlätta samverkan med övriga enheter i Försvarsmaktens centrala ledning.

Den nya organisationen ska, enligt myndighetens plan för genomförande, intas den 1 januari 2023. Avskaffandet av ledningsstaben och produktionsledningen, införandet av en försvarsstab i deras ställe, och ett namnbyte av insatsledningen till operationsledningen, liksom skapandet av en rikshemvärnsstab som en egen organisationsenhet, förutsätter ändringar i förordningen (2007:1266) med instruktion för Försvarsmakten enligt kapitel 6.

Steg två utgörs av en översyn av ledningen av de organisationsenheter och krigsförband som inte ingår i armén, marinen eller flygvapnet, för att värdera om ledning och organisation för dessa är ändamålsenlig med hänsyn till övrigt organisations- och krigsförbandsansvar. Målbilden för översynen är att omfördela ledningsansvar för dessa organisationsenheter, eller delar av dessa, till redan befintliga ledningsresurser och krigsförbandsansvariga utanför Högkvarteret, det

vill säga arméstaben, marinstaben eller flygstaben, så långt det är möjligt. I det fall en sådan omfördelning inte befinns vara lämplig övervägs om det bör skapas en särskild ledningsresurs utanför Högkvarteret. Steg två utreds under 2022 och 2023 för att kunna implementeras under 2024 eller 2025.

Åtgärderna i steg två bedöms kunna vidtas utan regeringsbeslut, utom i det fall någon befintlig organisationsenhet bör avvecklas, flyttas eller en ny upprättas.

2.8.1. Återetablering av Bergslagens artilleriregemente

Försvarsmakten föreslår att Bergslagens artilleriregemente (A9) återetableras under fjärde kvartalet 2022. Försvarsmakten föreslår vidare att grundutbildning påbörjas i Kristinehamns/Villingsbergsområdet under 2023. Slutlig lokalisering och utbildningsvolym är under fortsatt beredning.

2.8.2. Omlokalisering av Försvarsmaktens logistik stab (FMLOG)

Försvarsmakten aviserade i budgetunderlaget 2022 att arbetet med att se över indelning och lokalisering av befintliga organisationsenheter skulle fortsätta, i syfte att uppnå synergieffekter och ökad ekonomisk rationalitet. Under året har en översyn skett av lokaliseringen av FMLOG ledning med stab.

FMLOG ledning med stab är i dag lokaliserad till Stockholm. Organisationsenheten består i övrigt av:

- Enheten för försörjning, vars ledning finns i Arboga och som har verksamheter över hela landet,
- Försvarsmaktens transportkontor som finns i Stockholm och Arboga,
- Joint Service Support som finns i Uppsala,
- Teknik- och vidmakthållandekontor Logistik som har personal på nio orter och vars ledning finns i Boden,
- Inköpsenheten som finns på sex orter,
- Enheten Grafisk produktion som finns i Stockholm, samt
- Reseenheten som finns i Boden.

I och med genomförandet av Ledning för ett starkare försvar har försvarsgrenarna förstärkts och fått ansvar för sin egen logistik. Det innebär samtidigt att FMLOG:s roll förändrats och verksamheter flyttats från FMLOG till andra delar av Försvarsmakten. FMLOG inriktas mot ett samlat ansvar för den s.k. bakre logistiken. Den bakre logistiken sköts i dag i hög grad i Arboga och mot den bakgrunden bedöms det vara det bästa alternativet för placering av ledning och stab, eftersom det innebär att huvudverksamheten grupperas tillsammans. En fördel med en placering i Arboga är att det i närområdet finns myndigheter och företag med vilka Försvarsmakten samverkar. Det gäller t.ex. Försvarets materielverk och SAAB. Det finns också goda möjligheter för tillväxt.

Mot bakgrund av vad som redovisats ovan föreslår Försvarsmakten att FMLOG:s ledning och stab från och med den 1 januari 2023 lokaliseras till Arboga, vilket kräver en ändring i bilaga 1 till förordningen med instruktion för Försvarsmakten.

Omlokaliseringen innebär att cirka 100 befattningar under 2023 flyttas från Stockholm till Arboga. Försvarsmakten bedömer att kostnaden för personal kommer att vara oförändrad i förhållande till i dag, eftersom antalet befattningar är detsamma. I ett första skede bedöms kostnader för pendling tillkomma. När det gäller kostnaderna för infrastruktur har Försvarsmakten gjort en jämförelse mellan dels den situationen att FMLOG stab fortsatt är lokaliserad i Stockholm, i samma lokaler som i dag, dels en lokalisering i Arboga. Försvarsmakten beräknar att, under perioden 2023–2027, lokalkostnaderna i Arboga kommer att vara något högre än i Stockholm. Skälet är framför allt de kostnader för bl.a. renovering, it-stöd och larmsystem som tillkommer de första åren. Från och med år 2028 beräknas lokalkostnaderna i Arboga vara lägre än i Stockholm.

Försvarsmakten föreslår även att organisationsenheten Försvarsmaktens logistik (FMLOG) byter namn till Försvarsmaktens logistikregemente (FM LOGR). Skälet är att Försvarsmaktens främre logistik sedan 2019 hanteras i andra delar av myndigheten. Namnet Försvarsmaktens Logistik avspeglar därmed inte den verksamhet som organisationsenheten bedriver i dag, nämligen logistik på den bakre nivån. Genom ett namnbyte kommuniceras den förändring som skett, samtidigt som förbandsidentiteten bevaras. Till det ska läggas att Försvarsmaktens logistik i dag nästan uteslutande benämns med sin akronym FMLOG, detta för att inte internt sammanblandas med myndighetens logistikprocesser och logistikchef. Om organisationsenheten byter namn till Försvarsmaktens logistikregemente (FM LOGR) kan enheten kallas Logistikregementet.

2.8.3. Indelning i krigs- och grundorganisation

Försvarsmakten utvecklas mot fler mobiliserande förband och en ökad andel värnpliktiga i krigsorganisationen. Samtidigt ska de stående förbanden vara tillgängliga redan i grundberedskap. Detta behöver på ett tydligare sätt än idag återspeglas i hur Försvarsmakten är organiserad. Därför kommer Försvarsmaktens organisation att under perioden fram till 2025 delas in i en krigsorganisation (KRO) och en grundorganisation (GRO) där ramvillkor och operativa krav styr utformningen av KRO. Samtidigt utformas GRO för att innehålla de stående förbanden, utbildnings- och produktionsorganisationen samt för att upprätthålla grundberedskap. Personal och materiel kommer att vara krigsplacerad i KRO. I grundberedskap tjänstgör personal, och nyttjas materiel, i stor utsträckning i GRO utifrån vad som är mest rationellt för förbandsproduktion och beredskap.

Syftet med att separera GRO från KRO är att ha en grundorganisation som är optimerad för att bygga upp krigsorganisationen, hålla beredskap och som innehåller de stående förbanden. GRO skiljer sig alltså gentemot den

krigsorganisation som kan användas vid höjd beredskap. Att tydligt skilja dessa två åt bidrar till att öka systematiken och förenklar såväl genomförandet i vardagen som uppföljningen i myndighetens stödsystem. Senast den 1 januari 2023 kommer intagandet av en ny organisationsstruktur med KRO och GRO påbörjas.

2.9. Personalförsörjning

Särskild redovisning enligt regleringsbrevet

Enligt regleringsbrevet för 2022 ska Försvarsmakten i budgetunderlaget för 2023 redovisa en uppdaterad planering för utvecklingen av myndighetens personella sammansättning i krigs- respektive grundorganisationen 2023–2032. Av redovisningen ska även framgå eventuella avvikelser från den plan som inkom i myndighetens budgetunderlag för 2022 och dess påverkan på den planerade utvecklingen av krigsorganisationen. Myndigheten ska även redovisa behovet av särskilda kompetenser i krigs- och grundorganisationen och hur dessa säkerställs.

Redovisning framgår av avsnitten 2.9.1–2.9.3.

2.9.1. Personell sammansättning

Försvarsmaktens personella tillväxt och utveckling planeras utifrån grundorganisationen (GRO) och krigsorganisationen (KRO) med dess ingående förband, förbandsdelar samt utifrån vilka krigsförband eller förbandsdelar som planeras som stående, mobiliserings- eller hemvärnsförband. Se även avsnitt 2.8.3.

Den kontinuerligt tjänstgörande personalen i GRO består av yrkesofficerare (YO), kontinuerligt tjänstgörande gruppbefäl, soldater och sjömän (GSS/K) samt civil personal (CVAT). Personalen i GRO dimensioneras utifrån Försvarsmaktens behov för att kunna lösa sina uppgifter i grundberedskap, dvs. från ett normalläge upp till en säkerhetspolitisk kris utan beslut från regeringen om hemvärnsberedskap, särskild beredskapstjänstgöring eller höjd beredskap. För att öka uthålligheten vid aktivering av stående krigsförband i grundberedskap innehåller de stående förbanden även tidvis tjänstgörande personal, dvs. reservofficerare (RO) och tidvis tjänstgörande gruppbefäl, soldater och sjömän (GSS/T).

Vid höjd beredskap och en krigsorganisering av Försvarsmakten tillkommer den värnpliktiga personalen, hemvärnssoldater, frivilligpersonal och ytterligare RO. Dessa ska alltså dimensioneras mot krigsorganisationens behov.

Tabell 1 visar myndighetens planerade personella tillväxt mot åren 2025, 2030 och 2032. Utvecklingen tar sin utgångspunkt i befintliga personalvolym, krigsförbandens kommande behov, planerade utbildningsvolym och andra

produktionsförutsättningar. Under 2022 fortsätter myndighetens analys- och planeringsarbete av krigsorganisation 2025 respektive 2030. Den exakta uppdelningen mellan KRO och GRO av personal inom de olika personalkategorierna genomförs när det pågående organisationsarbetet är klart.

Tabell 1: Planerad personaltillväxt mot åren 2025, 2030 och 2032 (avrundat till 100-tal)

Personalkategori	2022	2025	2030	2032
Yrkesofficerare (YO)	9 500	9 800	10 000	10 200
Kontinuerligt anställda gruppbefäl, soldater och sjömän (GSS/K)	5 200	5 600	6 700	6 900
Civilanställda (CVAT)	9 500	9 700	10 100	10 100
Reservofficerare (RO)	2 500	3 500	4 500	4 500
Tidvis anställda gruppbefäl, soldater och sjömän (GSS/T)	4 500	5 000	6 000	6 000
Värnpliktiga exkl. personalreserv	15 000	24 000	38 000	44 000
Hemvärnssoldater	20 300	20 400	21 700	21 700
Avtalspersonal övrigt	-	500	2 000	2 000
Total personaltillgång exkl. personalreserv	66 500	78 500	99 000	103 400

I jämförelse med Försvarsmaktens budgetunderlag för 2022 har tillväxten för reservofficerare och GSS/T justerats uppåt något. Det beror på att pågående arbete med KRO 30 visar på ett större behov. Därutöver har volymen för CVAT ökats. Kostnaden för dessa justeringar hanteras inom givna ekonomiska planeringsramar.

Den största osäkerheten i planeringen rör tidvis tjänstgörande personal, hemvärnssoldater och avtalspersonal från de frivilliga försvarsorganisationerna. Vad gäller tidvis tjänstgörande personal bereds fortsatt vilken tillväxt som är möjlig baserat på ett realistiskt inflöde och tillgängliga produktionsresurser. I övrigt kan förtydligas att måltalet för RO avser antal individer krigsplacerade i krigsförbanden med ett tjänstgöringsavtal. Med andra ord inkluderar myndighetens måltal inte RO med s.k. 0-avtal²⁸. I myndighetens uppföljning, bl.a. i årsredovisningen, kan det därmed redovisas en större tillgång till reservofficerare än behovet.

Avseende avtalspersonal i hemvärnsförbanden utreder myndigheten ett eventuellt utökad organisatoriskt behov i KRO 30, vilket kan innebära en större volym avtalspersonal.

²⁸ RO med 0-avtal är enbart tjänstgöringsskyldiga vid särskild beredskapstjänstgöring och höjd beredskap. De saknar avtal för att delta i t.ex. övning.

För att säkra yrkesofficerskompetens vid andra myndigheter, främst inom Försvarsdepartementets område, beviljas officerare tjänstledigt för tidsbegränsad anställning vid annan myndighet. I enlighet med Försvarshögskolans strävan att utveckla den militära akademiska kompetensen ökar successivt behovet av att officerare är disputerade. I tabellen nedan visas årligt antal yrkesofficerare vid andra myndigheter och organisationer till och med 2025.

Tabell 2: Yrkesofficerare vid andra myndigheter och organisationer

Myndighet/Organisation	2022-2025
Försvarets materielverk	100
Försvarshögskolan inkl. doktorander	106
Försvarsdepartementet	16
Utrikesdepartementet	1
Totalförsvarets forskningsinstitut	3
Fortifikationsverket	3
Totalförsvarets Plikt- och prövningsverk	12
Lantmäteriet	3
SAAB	8
Totalt	252

2.9.2. Utbildningsbehov

Avseende grundutbildningen kommer, från 2024, den kortaste utbildningstiden uppgå till 9 månader och den längsta till 15 månader. Den längsta utbildningen är avsedd för blivande plutonsbefäl med en kravprofil motsvarande yrkes- och reservofficer. Av den totala volymen som grundutbildas kommer andelen i plutonsbefälskategorin successivt att öka i syfte att krigsplacera dessa i mobiliseringsförbanden och för att bidra till yrkes- och reservofficersförsörjningen.

Elevvolymerna på de olika yrkes- och reservofficersutbildningarna motsvarar Försvarsmaktens aktuella bedömning av det långsiktiga behovet, med hänsyn taget till ett bedömt utflöde ur organisationen.

Försvarsmakten vill belysa tre faktorer som sammantaget kan medföra förändringar i utbildningsvolymerna i slutet av 2020-talet. Krigsorganisationens ramvillkor och personalbehov mot 2030 ska fastställas under 2022. Parallellt påverkas tillgången av OFF/K och SO/K av överbefälhavarens beslut om ett slutligt införande av trebefälssystemet.²⁹ Beslutet bedöms leda till att ett större antal kontinuerligt anställda officerare (OFF/K) byter personalkategori till specialistofficerare (SO/K), vilket i förlängningen förändrar utgångsläget för utbildningsbehovet. Slutligen, vilket beskrevs under avsnitt 2.9.1, kommer personalbehovet efter 2032 att fortsatt analyseras.

²⁹ Inriktning för slutligt införande trebefälssystemet (FM2021-11022:1).

Tabell 3: Mål för årligt inryckande till militära utbildningar

Mål för årligt inryckande till utbildningar	2022	2023	2024	2025-2032
Officersutbildningarna (OFF/K)	250	250	250	250
Särskild officersutbildning (OFF/K, SO/K)	60	60	60	60
Specialistofficersutbildningarna (SO/K)	415	415	415	415
Reservofficersutbildningarna	60	70	80	90
Högre officersprogram 1	100	100	100	100
Högre officersprogram 2	30	30	30	30
Högre officersprogram 12	40	20	20	15
Högre specialistofficersutbildning	60	60	60	60
Grundutbildning av plutonsbefäl, gruppbefäl, soldater och soldater och sjömän	5 000	6 000	7000	8000

2.9.3. Särskilda kompetenser

Myndigheten har bedömt att organisationen kan vara uppfylld 2030, dvs. det totala behovet av samtliga personalkategorier bedöms kunna tillgodoses. Denna bedömning kvarstår liksom bedömningen att vissa nyckelkompetenser kan vara gränssättande även i slutet av 2020-talet. Utgångsläget för myndighetens tillväxt, avseende personal och kompetens, är de prioriteringar som tidigare gjorts under 2000-talet vilka till stor del skett mot en annan målbild samt med begränsningar i ekonomi. Utgångsläget, i kombination med stora pensionsavgångar för yrkesofficerare, bedöms bidra till utmaningar inom vissa militära kompetensområden. Utmaningar finns i första hand inom nedanstående områden. För en mer detaljerad redovisning se underbilaga 2.1 (H).

- kompetensområden med befintlig personalbrist eller där tillväxten ska vara större än för Försvarsmakten i genomsnitt
- konkurrensutsatta kompetenser för kvalificerade arbetsuppgifter hos civil och militär personal. Här finns en risk för brist på nyckelpersonal, exempelvis teknisk, it-, och säkerhetspersonal.
- typförband vars numerär är liten och där singelkompetenser (även nyckelkompetenser) är svåra att försörja utan avbrott.

Arbete pågår med att åtgärda utmaningarna, bl. a. genom att så långt som möjligt styra intaget till de olika officersutbildningarna mot bristområden, successivt omfördela och kompetensutveckla personal till bristområden samt särskilda satsningar mot nyckelkompetenser. Dessutom ser myndigheten över möjligheter att nyttja militär och civil personal mer flexibelt där så är möjligt.

2.9.4. Jämställdhet

Försvarsmakten strävar alltså mot att bli en mer jämställd organisation. En jämställd organisation är inte bara en förutsättning för en trovärdig demokratisk och modern försvarsmakt, utan ger också Försvarsmakten möjlighet att rekrytera ur hela befolkningen vilket maximerar en möjlig matchning mellan individ och

befattning. Att hitta de mest lämpliga individerna oavsett kön ökar därigenom försvarsförmågan.

Försvarsmakten redovisade den 1 september 2021 till regeringen en fördjupning av hur arbetet med jämställdhet kopplat till de jämställdhetspolitiska målen fortskrider.³⁰ Grundutbildning med värnplikt utgör det huvudsakliga insteget till de militära personalkategorierna. Andelen kvinnor som genomför värnplikt är därför avgörande för att möjliggöra en bred rekryteringsbas av både anställda soldater och sjömän såväl som officerare och specialistofficerare.

Försvarsmakten kan glädjande notera att andelen kvinnor som genomför militär grundutbildning ökar. Prognosen pekar på ett större antal kvinnor, men den procentuella fördelningen blir lägre än tidigare bedömt. Förklaringen är att den beslutade utökningen av värnpliktsvolymen mot 8000 per utbildningsår också rimligen kommer att öka antalet kvinnor. Samtidigt växer såväl krigsorganisationen som grundorganisationen i Försvarsmakten. För krigsorganisationen utgör den huvudsakliga personaltillväxten av värnpliktsbefattningar inom arméförband. Då befattningar i arméförband generellt har högre krav på fysisk styrka minskar antalet möjliga befattningar relativt den kvinnliga normalfördelningskurvan för styrka.

Arbetet med att se över de fysiska kravprofilerna för de olika värnpliktsbefattningarna pågår kontinuerligt för att säkerställa dess relevans. För närvarande bedöms de fysiska kraven vara nödvändiga i förhållande till de uppgifter som ska kunna utföras i strid såväl som för att kunna fullfölja grundutbildningen utan skador. Häri ligger balansen mellan Försvarsmaktens vilja till ökad jämställdhet och ansvaret för att skydda individen mot skador. Försvarsmakten bedriver ett forskningsprojekt avseende kravprofiler för utbildning och anställning, i syfte att kraven ska vara relevanta för befattningen i och med förändringar som resultat av teknikutvecklingen. Resultatet från forskningsprojektet ska redovisas 2023.

Utöver de grundläggande fysiska och psykiska kraven så utgör individens motivation den största faktorn för om en värnpliktig klarar av att fullgöra sin tjänstgöring. En hög motivation för värnplikt utgör också bättre förutsättningar för att kunna rekryteras som anställd soldat eller sjöman samt till någon av officersutbildningarna efter fullgjord grundutbildning. I syfte att öka antalet motiverade kvinnor har ett antal åtgärder vidtagits. Exempelvis bedriver Försvarsmakten aktivt information i skolorna genom anställda skolinformatörer.

Ett koncept för träning och riktad information till kvinnor, i syfte att öka muskelstyrka, har utarbetats såväl som en översyn av de medicinska bedömningsgrunder som föreligger vid prövning. Utöver detta pågår ett arbete med att ta fram en lärarhandledning om totalförsvaret, vilken är tänkt att finnas

³⁰ FM2021-17747:2 Inriktning jämställdhetsintegrering 2022-2025

disponibel primärt för gymnasieskolor, samt utbildningsmaterial för att informera om olika möjliga engagemang som finns efter genomförd grundutbildning.

Den kontinuerliga dialog, mellan Försvarsmakten och Totalförsvarets Plikt- och prövningsverk, som pågår i denna fråga är fortsatt viktig.

Försvarsmakten har med utgångspunkt i genomförda analyser reviderat de interna måltalen. De nya måltalen, i enlighet med Tabell 4, är vad myndigheten bedömer vara realistiskt. Försvarsmakten genomför fortsatt utvecklingsarbete i syfte att öka andelen kvinnor på militära befattningar.

Tabell 4: Måltal för andel kvinnor i de militära personalkategorierna.

	Utfall 2021	Måltal 2022-2024	Måltal 2025-2028
Andel kvinnor påbörjat GU	21 %	21-22%	22-23%
Andel kvinnor slutfört GU	17 %	21-22%	22-23%
Andel kvinnor GSS/K	15 %	15-16%	17-18%
Andel kvinnor GSS/T	12 %	11-12%	13-14%
Andel kvinnor påbörjat OP	29 %	27-28%	28-30%
Andel kvinnor OFF/K	8,3%	9-10%	11-12%
Andel kvinnor påbörjat SOU	15 %	17-18%	18-20%
Andel kvinnor SO/K	9 %	9%	9-11%

2.10. Materieförsörjning

Materieförsörjningen är en av flera förutsättningar i produktionen för att utveckla, nyttja och vidmakthålla operativ förmåga. Investeringarna syftar till att producera efterfrågad försvarsförmåga. Materieförsörjningen styrs därför av utformningen och användningen av krigsorganisationen samt den verksamhet som bedrivs för att utbilda och öva personal.

En utmaning för Försvarsmakten, i innevarande och kommande försvarsbeslutsperiod, är att leveranser av beställd materiel ska ske i rätt tid. Liksom beskrivet i tidigare budgetunderlag bedömer Försvarsmakten att kapaciteten hos olika aktörer i försörjningskedjan sannolikt kommer vara begränsande för i vilken takt myndigheten kan tillväxa inom olika förmågor. Internt i Försvarsmakten genomförs åtgärder för att förkorta ledtiderna bl.a. avseende myndighetens kravställningsarbete. Förseningar härleds dock även till såväl Försvarets materielverk som levererande industri, och är särskilt utmanande inom objekt med stora inslag av utveckling. Arbete pågår mellan Försvarsmakten och Försvarets materielverk i syfte att tydligt identifiera och åtgärda påverkande faktorer och i förlängningen kunna korta ledtiderna vid materielanskaffning.

Utöver att pröva myndigheternas interna processer pågår arbete med att överse i vilken utsträckning det, inom ramen för gällande styrningar, går att tidigarelägga

specifika materielobjekt i syfte att säkerställa ökad operativ förmåga i närtid. Det senare arbetet har föranletts av det försämrade omvärldsläget.

Omvärldsläget har även aktualiserat behovet av att överse vilka varor som klassas som beredskapsvaror kontra verksamhetsvaror samt vilka lagernivåer som ska upprätthållas av beredskapsskäl. Försvarsmakten vill i sammanhanget särskilt peka på att myndighetens undantag i lagen (2017:1201) om reduktion av växthusgasutsläpp från vissa fossila drivmedel är en förutsättning för beredskapslagring av drivmedel för eget behov. Försvarsmakten följer utvecklingen för att införa ny teknik på bredden när så är tekniskt möjligt och ekonomiskt försvarbart utifrån ställda krav på operativ förmåga.

Sammantaget behöver materielförsörjningen präglas av ett ökat fokus på att förkorta ledtider samt på att säkerställa leveranser som ger operativ effekt i närtid. Möjligheten till direktupphandling, med utgångspunkt i befintliga regelverk för upphandling, bedöms behöva nyttjas i större utsträckning än tidigare.

Arbetet fortsätter även med andra förbättringar inom materielförsörjningsområdet, bl.a. enligt följande:

- I syfte att fullfölja implementeringen av den finansiella styrmodellen som trädde i kraft 1 januari 2019 har Försvarsmakten och Försvarets materielverk gemensamt tagit fram förslag kring den s.k. förutsättningsskapande verksamheten samt renodling av materielanslagen. Försvarsmaktens förslag framgår av avsnitten 4.2.1–4.2.2 samt 4.3.
- Försvarets materielverk investerar i tillgångar som inte kommer ägas av Försvarsmakten vad avser test och evaluering (T&E) samt försvarets ägande vid industrin (FÄVI). Dessa investeringar ska finansieras av anslagsposten 1:3.1 och påverkar i förlängningen utformningen av Försvarsmaktens investeringsplan.
- Försvarsmakten fortsätter arbetet för en ensad finansieringsmodell för samtliga beredskapsvaror vilket innebär att myndigheten även överser behovet av undantag från ekonomiadministrativa regelverket (se regleringsbrevet för budgetåret 2021 avseende Försvarsmakten, avsnitt Undantag från ekonomiadministrativa regelverket).

Särskilda redovisningar

Av förordningen om årsredovisning och budgetunderlag framgår att Försvarsmakten i budgetunderlaget ska redovisa uppgifter om myndighetens planerade investeringar. Tillkommande styrningar kring dessa redovisningar framgår av regleringsbrevet för 2022. Sammantaget lämnar Försvarsmakten följande redovisningar:

- Försvarsmaktens redovisning avseende verksamhetsinvesteringar framgår av underbilaga 4.1.
- Försvarsmaktens redovisningar avseende samhällsinvesteringar framgår av underbilaga 4.2–4.5 (H).
- Försvarsmaktens redovisning avseende hur myndigheten arbetar med vidmakthållande och underhåll för planerad respektive befintlig materiel för både krigs- och grundorganisationens behov framgår av underbilaga 4.6.
- Försvarsmaktens redovisning avseende plan för objektsredovisningar framgår av underbilaga 4.8 (H).
- Försvarsmaktens redovisning avseende bemyndiganderamar framgår av underbilaga 4.9.
- Försvarsmaktens redovisning av planering för åren 2023–2032 för när viktigare materiel tillförs krigsförbanden och hur den påverkar den planerade utvecklingen av krigsorganisationen framgår av underbilaga 2.1 (H).

2.10.1. Objektsramar för stridsflyg- och undervattensområdena

Försvarsmakten har, i samverkan med Försvarets materielverk, utvecklat särredovisningen av materielområden med förslag på objektsramar för stridsflyg- och undervattensområdena. Objektsramarna ska utgöra riktlinjebeslut för planerade utgifter som riksdagen beslutar. Förslag till riktlinjebeslut ska inte innehålla uppgifter som omfattas av sekretess.

Försvarsmakten föreslår att det årliga beslutet om investeringsplan som ger inriktningen för samhällsinvesteringar, kompletteras med inriktningar för stridsflyg- och undervattensområdet enligt Tabell 5. Objektsramarna för stridsflyg- respektive undervattensområdena utgörs av summan av utgifterna för anskaffning och vidmakthållande.

Tabell 5: Förslag objektsramar för stridsflyg- och undervattensområdena (mnkr, prisläge 2022)

[mnkr]	2023 Beräknat	2024 Beräknat	2025 Beräknat	2026 Beräknat	2027 Beräknat	2028 Beräknat
Anskaffning och utveckling av nya investeringar						
Objektsgrupp B- Marinstridskrafter	3 269	4 509	5 336	5 928	5 978	7 171
Varav undervattensområdet	2 317	3 025	1 977	1 900	1 743	2 120
Objektsgrupp C – Flygstridskrafter	9 327	12 635	14 747	15 692	14 510	14 583
Varav stridsflygområdet	5 978	7 582	7 790	7 584	9 296	8 218
Vidmakthållande av befintliga investeringar						
Objektsgrupp B- Marinstridskrafter	2 538	2 566	2 640	2 948	2 621	2 566
Varav	456	521	559	655	579	552

undervattensområdet						
Objektsgrupp C – Flygstridskrafter	4 904	4 962	5 197	5 204	5 235	5 376
Varav stridsflygområdet	1 653	1 665	1 910	1 964	2 042	2 158

[mnkr]	2029 Beräknat	2030 Beräknat	2031 Beräknat	2032 Beräknat	2033 Beräknat	2034 Beräknat
Anskaffning och utveckling av nya investeringar						
Objektsgrupp B- Marinstridskrafter	6 475	5 347	5 327	4 818	4 159	3 591
Varav undervattensområdet	1 516	906	801	639	723	676
Objektsgrupp C – Flygstridskrafter	11 975	13 772	8 232	8 275	7 256	3 770
Varav stridsflygområdet	6 508	6 767	4 286	3 951	4 620	3 766
Vidmakthållande av befintliga investeringar						
Objektsgrupp B- Marinstridskrafter	2 445	2 555	2 575	2 511	2 601	2 610
Varav undervattensområdet	441	462	534	466	485	485
Objektsgrupp C – Flygstridskrafter	5379	5530	5434	5501	5209	5181
Varav stridsflygområdet	2172	2098	2043	2117	1800	1783

Beloppen som redovisas för undervattensområdet inkluderar samtliga utgifter för ubåtar, inklusive vapen och övrig utrustning. Dessutom inkluderas de utgifter för system som bedöms vara nödvändiga för att ubåtarna ska kunna verka.

Beloppen som redovisas för stridsflysområdet inkluderar samtliga utgifter för JAS 39 C/D/E, inklusive vapen, sensorer och övrig utrustning. Dessutom inkluderas utgifter för system som bedöms vara nödvändiga för att JAS 39 C/D/E ska kunna verka.

Försvarsmaktens utgifter har fördelats mellan investeringsplanen för anskaffning och utveckling av nya investeringar respektive investeringsplanen för vidmakthållande av befintliga investeringar. Redovisade belopp för anskaffning avser anslagsposterna 1:3.1; 1:3.2 och 1:11.4. Redovisade belopp för vidmakthållande avser anslagsposten 1:1.3 och 1.4 forskning och utveckling.

2.11. Infrastrukturförsörjning

Försvarsmaktens infrastrukturförsörjning syftar till att tillgodose myndighetens behov av infrastruktur. Styrande är Försvarsmaktens krigsorganisation, hur den ska användas och produceras. Beslutad tillväxt medför behov av omfattande investeringar i infrastruktur för att realisera krigsorganisationen och uppnå operativ effekt.

Försvarsmakten bedömer att beslutad tillväxt avseende infrastruktur sker enligt plan men förseningar avseende produktion och förvärv av infrastruktur samt tillhörande tillståndsprocesser utgör fortsatt en central risk för realiseringen av myndighetens planering inom given tid och ekonomisk ram. Se även avsnitt 6.2 avseende tillståndsprocessen.

Utöver behov föranledda av tillväxt tillkommer behov till följd av ett ökat fokus på nationellt försvar och teknikutveckling. Parallellt ökar behovet av vidmakthållande av det befintliga fastighetsbeståndet, bland annat för att möta verksamhetens ökade operativa krav i befintliga anläggningar.

I syfte att reducera ovanstående risk och skapa förutsättningar för att realisera planerad tillväxt vidtar myndigheten ett antal åtgärder, både inom myndigheten och i relationen med Fortifikationsverket och Försvarets materielverk:

- Översyn pågår av vissa av de myndighetsöverenskommelser som reglerar samarbetet mellan Försvarsmakten och Fortifikationsverket för att anpassa dessa till tillväxt och ökad produktion.
- Fortsatt utveckling av arbetsformer mellan Försvarsmakten, Försvarets materielverk och Fortifikationsverket som grund för respektive myndighets planering samt utökad samverkan och gemensam uppföljning av produktion och verksamhet.
- Intensifierat arbete med olika former av standardisering i syfte att förkorta tidsåtgången vid tidiga skeden, planering och projektering. Arbete pågår med bl. a. utformning av nya regementen, referens- och typbyggnader för vanligt förekommande behov.
- Försvarsmakten och Fortifikationsverket arbetar med en gemensam utvecklingsplan avseende lokalförsörjning vid tillväxt, effektivisering av processen för tillfälliga behov samt förvävsstrategier. Arbetet överser också fortifikatorisk utveckling och forskning utifrån ett utökat fokus på lokalförsörjning i hela konfliktskalan.
- Försvarsmakten och Fortifikationsverket har stegvis sedan försvarsbeslutet konkretiserat en realiserbar tidplan för genomförandet av föreslagna infrastrukturinvesteringar och tillämnar nu en samlad produktionsplan för uppföljning av produktionen mellan Försvarets materielverk och Fortifikationsverket.
- Försvarsmakten och Fortifikationsverket arbetar med en mer långsiktig investeringsplan avseende beställda och planerade investeringar.

- Förstärkningar av infrastrukturkompetens tillförs Försvarsmakten genom bl.a. nyrekrytering och en utökad fortifikatorisk kompetens genom omstrukturering av och ökad utbildningsvolym vid Skydds- och anläggningsteknisk kurs på Militärhögskolan Karlberg.
- Fortifikationsverket arbetar med strategier för att binda priser för att reducera riskerna relaterat till ränte- och energikostnader. Detta ger Försvarsmakten en mer stabil hyresutveckling.

Försvarsmakten uppfattar att lämnade förslag, i budgetunderlag för 2021 respektive 2022, på förändringar i regeringens styrning av samhällsinvesteringar är fortsatt relevanta. Se även avsnitt 5.1.1 för redogörelse av Försvarsmaktens förslag till beloppsgränser för investeringar.

Utveckling relaterad till beslutad tillväxt vid K4 i Arvidsjaur och F 16 i Uppsala är genomförd. Vid Amf 4 i Göteborg fortgår arbetet med kompletterande infrastruktur för verksamhetens behov.

Vid nya etableringsorter pågår planering och tidiga infrastrukturella åtgärder. Exempelvis lämnade Fortifikationsverket in en ansökan om planbesked för infrastrukturåtgärder till Falu kommun i december 2021 och motsvarande sker i närtid för övriga orter. Tillfälliga infrastrukturlösningar har initierats i bl. a. Sollefteå, Östersund, Falun och Kristinehamn. Försvarsmakten fortsätter processen med ansökan om nytt miljötillstånd på Grytans skjutfält och förbereder beslut om att utlysa riksintresse i Sollefteå och Östersund.

Särskild redovisning

Av förordningen om årsredovisning och budgetunderlag framgår att Försvarsmakten i budgetunderlag ska lämna uppgifter om förväntade större förändringar i sitt lokalbehov. Försvarsmaktens redovisning framgår av tabell 6 och 7.

Tabell 6 redovisar planerade objekt som myndigheten bedöms ges tillträde till i perioden 2023–2025 där kostnaden för Fortifikationsverkets investering överstiger 40 miljoner kronor. Objekten är sorterade utifrån investeringens storlek. De investeringar i stadigvarande infrastruktur som genomförs på nya orter kommer i stor utsträckning att färdigställas efter 2025 varför de inte framgår av tabellen.

Tabell 7 redovisar planerade införhyrningar i lokaler genom annan fastighetsägare än Fortifikationsverket med en hyrespåverkan för Försvarsmakten på över 5 miljoner kronor per år.

Försvarsmakten ser en ökning av förhyrning från externa fastighetsägare, framför allt till följd av uppkomna, tidskritiska och specifika behov av lokaler. Det innebär långsiktigt risker för bland annat kostnadsökningar i samband med förlängning och förhandlingar med externa hyresvärdar.

Tabell 6: Större infrastrukturinvesteringar med tillträde 2023–2025³¹

Förband	Beskrivning
Lv 6, Halmstad	Om- och nybyggnad av stridsteknikfält och luftvärnshallar
P 18, Gotland	Kasernförläggning P18
FMTS, Linköping	Markverkstad och kontrollhall, Malmen
SkyddC, Umeå	NYBY Inomhusträningsanläggning (ITA)
P 18, Gotland	Teknisk Infrastruktur etapp 2 Tofta
P 18, Gotland	Matsal P18
MHS H, Halmstad	Lokalbehov med anledning av ökad utbildningsproduktion
FMTS, Halmstad	Anpassning av lokalyta för utökad produktion av tekniker
P 7, Revinge	Ersättningskontor Skånelängan.
FMTIS, Umeå	NYBY Lokaler för FMTIS
MarinB, Karlskrona	Utveckling av hamnområdet inom ÖHK
TrängR, Skövde	OMBY uppställningsplatser för drivmedelsfordon
I 19, Boden	INFRA Kalixfors
Ing 2, Eksjö	NYBY utbildningsanordning för teknisktjänst
P 18, Gotland	Grovspolanläggning P18
I 19, Boden	Stridsfordonshall
LedR, Enköping	Uppställningsplatser med skärmtak
FMTIS, Kungsängen	Teknikhall
LG, Kungsängen	Skärmtak fordon Granhammar
MarinB, Karlskrona	OMBY Breddning öppning flottans skeppsbro ÖHK
Amf 1, Haninge	NYBY hangar för tre svävare
Lv 6, Halmstad	Utbildningsanordning för samband- och ledningsutbildning
Amf 4, Göteborg	NYBY Huvudförläggning
Hkpfj, Linköping	Lokaler för Säkmaterialverkstad, Malmen
F 7, Sätenäs	Lokalanpassning för TekE/Säkmat
Swedec, Eksjö	OMBY förvaring av IO EOD-mtrl (Ing 2 och SWEDEC)
MarinB, Karlskrona	OMBY Tekn bevakning och tillträdesskydd (vakten ÖHK)
LG, Kungsängen	Ny vaktlokal

Tabell 7: Större externa införhyrningar med tillträde under 2022–2024 för myndighetens behov

Förband	Beskrivning
Halmstad	Införhyrning av kadettboende för MHS H räkning
Halmstad	Införhyrning av lokal för LV6 räkning med anledning av MrLV
Stockholm	Införhyrning av lokal för flytt av grafisk produktion
Göteborg	Införhyrning av förråd för HV verksamhet etablering av Amf4
Stockholm	Utökning av enskild befintlig införhyrning för HKV behov.
Stockholm	Planerad införhyrning för Nationellt cybersäkerhetscenter
Falun	Initierad tillfällig införhyrning för etablering av I13
Kristinehamn	Planerad tillfällig införhyrning inför etablering av A9
Sollefteå	Initierad tillfällig införhyrning inför etablering av I21
Östersund	Planerad utökad införhyrning på Frösön inför etablering av FJK, I21.

³¹ Nybyggnation (NYBY) samt ombyggnation (OMBY)

2.11.1. Förorenade områden

Försvarsmakten genomför, i samarbete med Fortifikationsverket, åtgärder i enlighet med tidigare redovisad handlingsplan för PFAS-förorenade områden.³² Avseende åtgärder kopplade till PFAS är teknikutvecklingen begränsande och kostnaden ännu hög. Dagens metoder medger i de flesta fall inte en fullständig sanering utan syftar till en minskad spridning. Försvarsmakten deltar i forskningssamarbetet RISE³³ för att bidra till arbetet med ny teknik.

Från och med 2023 avsätter Försvarsmakten utökade medel för åtgärder som ska minska spridningen av föroreningar i mark och vatten. Kostnaden belastar myndigheten som hyreshöjning vid åtgärd i befintlig infrastruktur och som projektkostnad vid åtgärder där Försvarsmakten inte bedriver verksamhet idag.

Försvarsmakten kommer i efterbehandlingsarbetet i förekommande fall använda sig av de renings-/efterbehandlingsmetoder som bedöms ha de bästa förutsättningarna att minska risken för påverkan på människors hälsa och miljö där så är tekniskt möjligt. Myndigheten bedömer att åtgärderna är en förutsättning för att utveckla verksamheten i enlighet med befintliga uppdrag.

3. Operativ bedömning

Regeringen beslutade den 17 december 2020 om mål för den operativa förmågan inom ramen för besluten om inriktning för Försvarsmakten 2021–2025³⁴ samt om Försvarsmaktens operativa förmåga och försvarsplanering 2021–2025³⁵.

Av regleringsbrevet för 2022 framgår att Försvarsmakten, i budgetunderlaget för 2023, ska redovisa myndighetens bedömning av hur den operativa förmågan kommer att utvecklas under perioden 2023–2030 utgående från regeringens mål. Av redovisningen ska även framgå eventuella avvikelser från den planerade utvecklingen av operativ förmåga 2021–2030 som framgick av budgetunderlaget för 2022 och orsakerna till dessa. Myndighetens redovisning framgår av bilaga 3 (H).

Övergripande bedöms den planering som ligger till grund för budgetunderlaget för 2023 medföra att Försvarsmakten kan uppfylla de operativa krav som regeringens beslut om mål för 2025 och 2030 innebär. Bedömningen är därmed att Försvarsmaktens förmåga att möta och bestrida ett väpnat angrepp ökar under perioden 2023–2030.

³² Försvarsmaktens handlingsplan för PFAS-förorenade områden, FM2020-12174:1, 2020-05-27.

³³ Research institute of Sweden (RISE)

³⁴ Inriktning för Försvarsmakten 2021–2025, Fö2018/01425, 2020-12-17.

³⁵ Försvarsmaktens operativa förmåga och inriktning för försvarsplanering 2021-2025, Fö2018/01425 Fö2019/00914 Fö2020/00006

Sammantaget innebär de ekonomiska tillskotten i perioden att risktagandet på politisk och militärstrategisk nivå minskar mot åren 2025 respektive 2030 i absoluta termer, vilket bedöms kunna bidra till ökad stabilitet i Sveriges närområde.

Till 2025 bedöms den samlade försvarsförmågan öka vad avser uthållighet och förmåga till gemensamma operationer med ökad ambitionsnivå. Till 2030 bedöms den samlade försvarsförmågan öka ytterligare vad avser uthållighet och förmåga till kraftsamlad strid med ökad ambitionsnivå i ytterligare riktningar.

Den operativa risken i perioden 2023–2030 består bl.a. av obalanser mellan verkansförband och stödfunktioner, viss verkansförmåga inom ramen för gemensamma operationer samt begränsad uthållighet. Tillsammans aktualiserar dessa obalanser behov av stöd från totalförsvaret och ställer krav på den fortsatta utvecklingen av totalförsvaret. Den operativa risken 2023–2030 redovisas i bilaga 3 (H).

För att på sikt kunna lösa Försvarsmaktens uppgifter med lägre operativa risker finns behov av fortsatt utveckling för att kunna möta kraven på en grundläggande försvarsförmåga.

4. Förslag till finansiering

4.1. Förslag till anslagsfinansiering

Av Tabell 8 framgår Försvarmaktens förslag till fördelning per anslag med utgångspunkt i regeringens budgetproposition för 2022 samt regeringens indikativa anslagsnivåer i regleringsbrevet för budgetåret 2022.

Tabell 8: Förslag till fördelning per anslag (mnkr, prisläge 2022)

Anslag	2021 Utfall	2022 Prognos ³⁶	2023 Plan	2024 Plan	2025 Plan	2026 Plan	2027 Plan	2028 Plan	2029 Plan	2030 Plan
Utgiftsområde 6										
1:1 ap.1 Förbandsverksamhet och beredskap	26 774	26 643	27 703	28 937	30 237	30 735	31 495	31 631	32 142	32 506
1:1 ap.2 Statlig ålderspensionsavgift	88	125	125	149	171	181	181	181	181	181
1:1 ap.3 Vidmakthållande av materiel och anläggningar	15 206	16 145	16 516	16 696	17 132	17 459	17 612	17 586	17 550	17 701
1:1 ap.4 Militära underrättelse- och säkerhetstjänsten ³⁷	1 212	1 295	1 336	1 453	1 540	1 642	1 642	1 642	1 642	1 642
SUMMA anslag 1:1	43 280	44 208	45 681	47 235	49 081	50 017	50 930	51 040	51 515	52 030
1:2 ap.1 Försvarmaktens väpnade insatser internationellt samt Athena	1 163	1 392	1 392	1 392	1 392	1 392	1 392	1 392	1 392	1 392
1:2 ap.2 Försvarmaktens övriga insatser internationellt	51	85	85	85	85	85	85	85	85	85
SUMMA anslag 1:2	1 214	1 477	1 477	1 477	1 477	1 477	1 477	1 477	1 477	1 477
1:3 ap.2 Anskaffning av materiel och anläggningar	2 972	3 406	3 885	4 734	5 187	5 290	5 376	5 477	5 498	5 487
SUMMA anslag 1:3	2 972	3 406	3 885	4 734	5 187	5 290	5 376	5 477	5 498	5 487
1:4 ap.1 Forskning och teknikutveckling	709	832	952	987	1 062	1 062	1 062	1 062	1 062	1 062
SUMMA anslag 1:4	709	832	952	987	1 062	1 062	1 062	1 062	1 062	1 062
Utgiftsområde 5										
UO5 1:2 ap.1 Försvarmakten	52	60	60	60	60	60	60	60	60	60
SUMMA anslag 1:2	52	60	60	60	60	60	60	60	60	60
SUMMA	48 227	49 982	52 054	54 493	56 866	57 905	58 904	59 115	59 611	60 115

³⁶ Inkluderar ej effekter av utfall 2021.

³⁷ Ytterligare information kring militära underrättelse- och säkerhetstjänsten framgår av Must budgetunderlag, referens KH122/44.

1:3.2	-531	-540	-540	-500	-500	-500	-500	-500
1:11.4	+209,5	+218,5	+218,5	+178,5	+178,5	+178,5	+178,5	+178,5
1:11.5	+165	+165	+165	+165	+165	+165	+165	+165
SUMMA	0	0	0	0	0	0	0	0

Den största beställningen inom den förutsättningskapande verksamheten är test och evaluering (T&E) som genomförs av Försvarets materielverk på ett antal provplatser och provkontor runt om i landet. Myndigheternas förslag utgår från att finansieringen av Försvarets materielverks investeringar i T&E överförs till anslagspost 1:3.1 *Leverantörsutgifter för leveranser* samt att finansieringen av personalkostnader vid T&E överförs till anslagspost 1:11.4 *Direkta utgifter i materielanskaffningen*. Investeringskostnader inom T&E överförs samtidigt från verksamhetsinvesteringar till samhällsinvesteringar och kommer därmed inkluderas i investeringsplanen för anslagsposten 1:3.1. Verksamheten kommer att styras samlat med övriga direkta utgifter i materieförsörjningen.

Förslaget innebär vidare att vissa myndighetsuppgifter vid Försvarets materielverk, t.ex. beredskap, marknads- och inköpsarbete samt miljö- och hållbarhetsarbete, från och med 2023 finansieras via anslag 1:11.5 *Myndighetsförvaltning* och ingår i Försvarets materielverks budgetunderlag. De tjänster som fortsatt ska beställas av Försvarsmakten har i huvudsak fördelats mellan 1:1.3 och 1:3.2, baserat på vilken typ av tjänst som avses.

Förslaget på överföringar är inarbetat i myndighetens förslag till anslagsfördelning i avsnitt 4.1 samt Försvarets materielverks budgetunderlag. Utöver en överföring mellan anslag bedömer Försvarsmakten att villkoren för anslagsposten 1:3.2 *Anskaffning av materiel och anläggningar* behöver ändras i enlighet med avsnitt 4.3. Försvarets materielverk lämnar, i sitt budgetunderlag, förslag på ändringar av villkoren på de anslagsposter som Försvarets materielverk disponerar. Försvarsmakten vill betona att förändringarna innebär ett samlat förslag dvs. behöver hanteras som en helhet.

4.2.2. Renodling investeringar

Utöver arbetet med översyn av den förutsättningskapande verksamheten har Försvarsmakten och Försvarets materielverk genomfört ett arbete med att renodla uppdelningen av investeringar mellan olika anslagsposter. Även detta arbete har genomförts för att fullfölja den förändrade finansiella styrmodellen som gäller alltsedan 2019.

Försvarsmakten finansierar beredskapsvaror via anslagsposterna 1:1.3 *Vidmakthållande av materiel och anläggningar* och 1:3.2 *Anskaffning av materiel och anläggningar* enligt de finansiella villkor som anges i regleringsbrevet. Inom ramen för tillväxt kommer investeringar genomföras för att öka minsta bestånd av ett antal beredskapsvaror. Vid översyn av planerade investeringar kan

Försvarmakten konstatera att en större andel av de aktuella investeringarna bör finansieras av anslagsposten 1:3.2 då planerade investeringar i flera fall kommer medföra en ökning av lagernivåerna.

Avslutningsvis så är det Försvarmaktens uppfattning att avveckling bör finansieras av anslagsposten 1:3.2 *Anskaffning av materiel och anläggningar*. Utöver en flytt av ekonomiska medel så medför detta att myndigheten lämnar förslag om ändrat finansiellt villkor på anslagsposten 1:3.2 *Anskaffning av materiel och anläggningar*.

Belopp enligt Tabell 11 är inarbetat i Försvarmaktens förslag till anslagsfördelning i avsnitt 4.1.

Tabell 11: Anslagsförändring (mnkr, prisläge 2022)

Anslagspost	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
1:1.3	-1 105	-1 205	-1 605	-1 655	-1 755	-1 855	-1 905	-1 905
1:3.1	491	491	491	541	541	541	541	541
1:3.2	615	715	1 115	1 115	1 215	1 315	1 365	1 365
1:11.4	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1
SUMMA	0	0	0	0	0	0	0	0

4.2.3. Nationellt cybersäkerhetscenter

Försvarmakten har samverkat med Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Försvarets materielverk, Försvarets radioanstalt, Säkerhetspolisen, Polismyndigheten och Post- och telestyrelsen kring finansieringen av det nationella cybersäkerhetscentret.

I den myndighetsgemensamma överenskommelsen för cybersäkerhetscentret har Försvarmakten åtagit sig ansvaret kring lokaler samt för it-system som hanterar säkerhetsskyddsklassad information. Arbetet med utveckling av cybersäkerhetscentret fortsätter i samverkan med berörda myndigheter.

4.3. Villkor för anslag

I regleringsbrevet för Försvarmakten anges följande villkor för anslagsposten 1:3.2 *Anskaffning av materiel och anläggningar*.

1. Anslagsposten får användas till finansiering av förstagångsanskaffning av beredskapsvaror samt anskaffning med syfte att öka minsta bestånd av beredskapsvaror i lager.
2. Anslagsposten får användas till anskaffning och modifiering av krigsmateriel avseende objekt av mindre ekonomisk omfattning.
3. Anslagsposten får användas till anslagsfinansierade anläggningar.

4. Anslagsposten får användas till att finansiera förutsättningsskapande verksamhet inom materiel- och logistikförsörjningen.
5. Anslagsposten får omfatta beställning från annan aktör än Försvarets materielverk.
6. Anslagsposten får användas till avveckling av vissa anläggningar genom beställning till Fortifikationsverket.

I enlighet med vad som beskrivits i avsnitten 4.2.1–4.2.2 så har Försvarsmakten, tillsammans med Försvarets materielverk, berett två förslag rörande renodling av ansvar och finansiering mellan myndigheterna. Om regeringen beslutar i enlighet med myndigheternas förslag innebär det även att villkoren för anslagsposten 1:3.2 *Anskaffning av materiel och anläggningar* behöver justeras enligt följande.

Nuvarande lydelse:

~~4. Anslagsposten får användas till att finansiera förutsättningskapande verksamhet inom materiel- och logistikförsörjningen.~~

Förslagen lydelse:

X. Anslagsposten får användas till att finansiera tjänster för utveckling och planering inom materiel- och logistikförsörjningen.

X. Anslagsposten får användas till materielutveckling och demonstratorer.

X. Anslagsposten får användas för att finansiera avveckling av materiel.

Myndigheten bedömer att de förslagna ändringarna ej föranleder behov av att ändra villkoren på några av de övriga anslagsposter som disponeras av Försvarsmakten. Förslag rörande villkoren på anslagsposterna 1:11.4 framgår av Försvarets materielverks budgetunderlag för 2023.

4.4. Avgifter och andra inkomster

Försvarsmaktens avgiftsbemyndigande styrs i huvudsak genom förordningen med instruktion för Försvarsmakten. Av de årliga regleringsbrevens framgår även en beräknad budget för avgiftsbelagd verksamhet där intäkterna disponeras.

Nedan redovisas myndighetens prognos för avgifter och andra inkomster enligt indelningen i regleringsbrevet för 2022.

Tabell 12: Avgiftsintäkter i uppdragsverksamheten

[tkr]	2021	2022		2023		2024		2025	
	Intäkter	Prognos		Plan		Plan		Plan	
		Intäkt	Kostn	Intäkt	Kostn	Intäkt	Kostn	Intäkt	Kostn
Försvarslogistik och verkstadsverksamhet	346 036	330 000	330 000	330 000	330 000	330 000	330 000	330 000	330 000
Transportverksamhet	11 013	14 000	14 000	14 000	14 000	14 000	14 000	14 000	14 000
Statsflyget	5 650	7 000	51 000	7 000	51 000	7 000	51 000	7 000	51 000
Övning och Utbildning	722 260	704 000	704 000	704 000	704 000	704 000	704 000	704 000	704 000
Stöd till civil verksamhet	50 211	24 000	25 000	4 000	5 000	4 000	5 000	4 000	5 000
Övrig uppdragsverksamhet	4 292	8 000	8 000	8 000	8 000	8 000	8 000	8 000	8 000
Summa	1 139 463	1 064 500	1 108 500	1 064 500	1 108 500	1 064 500	1 108 500	1 064 500	1 108 500

Tabell 13: Avgiftsintäkter enligt 4 § avgiftsförordningen (1992:191)

[tkr]	2021	2022	2023	2024	2025
	Utfall	Prognos	Plan	Plan	Plan
4 § avgiftsintäkter	283 441	306 000	306 000	306 000	306 000

Tabell 14: Belastande avgifter i offentligrättslig verksamhet som Försvarsmakten disponerar

[tkr]	2021	2022	2023	2024	2025
	Utfall	Prognos	Plan	Plan	Plan
15 § avgiftsintäkter	19	25	25	25	25

Tabell 15: Intäkter som redovisas mot inkomsttitel

[tkr]	2021	2022	2023	2024	2025
	Utfall	Prognos	Plan	Plan	Plan
Återbetalning FN 1425	78 321	70 000	70 000	70 000	40 000

Tabell 16: Intäkter av övriga ersättningar

[tkr]	2021	2022	2023	2024	2025
	Utfall	Prognos	Plan	Plan	Plan
Royalties, viten m.m.	814	4 000	4 000	4 000	4 000
Övertalig materiel	10 087	8 000	8 000	8 000	8 000
Summa	10 901	12 000	12 000	12 000	12 000

4.5. Övrig finansiell styrning

4.5.1. Räntekontokredit

Behovet av räntekontokredit bedöms öka i takt med att Försvarsmaktens anslag successivt ökar. Försvarsmakten föreslår att räntekontokrediten 2023 uppgår till 2 200 miljoner kronor.

4.5.2. Anslagssparande och anslagskredit

Anslagskrediten för 2023 för anslagspost 1:1.1 *Förbandsverksamhet och beredskap*, 1:1.3 *Vidmakthållande av materiel och anläggningar* samt anslagsposten 1:3.2 *Anskaffning av materiel och anläggningar* föreslås uppgå till tio procent. Därutöver föreslås att eventuellt anslagssparande på dessa anslag får disponeras i sin helhet.

Tabell 17: Förslag villkor anslagssparande och anslagskredit

Anslagspost	Anslagssparande	Anslagskredit
1:1.1 Förbandsverksamhet och beredskap	Allt	10%
1:1.3 Vidmakthållande av materiel och anläggningar	Allt	10%
1:3.2 Anskaffning av materiel och anläggningar	Allt	10%

I likhet med vad som tidigare framförts bedöms förslagen rörande utökat anslagssparande och anslagskredit vara förutsättningsskapande ramvillkor för myndighetens utveckling av grund- och krigsorganisationen samt de investeringar som riksdag och regering beslutar om. Särskilt angeläget är det att regeringen medger detta under försvarsbeslutsperioden 2021–2025 så att de materielleveranser som krävs för att uppnå målsättningarna till 2025 säkerställs. Då behovet bedöms vara störst under denna period, föreslår Försvarsmakten vidare att regeringen i regleringsbrevet för 2023 beslutar om följande villkor för anslagssparandet på materielanslagen.

”Försvarsmakten får disponera allt anslagssparande på anslagsposterna 1:1.1, 1:1.3 respektive 1:3.2. Myndigheten ska i sin planering utgå från att detta villkor gäller fram till budgetåret 2025.”

Försvarsmakten har genomgående pekat på stora osäkerheter i planeringen. För förbandsverksamheten saknas i stor utsträckning erfarenhetsvärden då kommande försvarsbeslutsperiod kommer präglas av tillväxt och därav behöver bedrivas utifrån förändrade premisser. Försvarsmakten behöver därför planera för en procentuellt högre produktionsvolym, relativt tilldelade anslag, för att säkerställa att tillväxten sker i planerad takt. En ökad flexibilitet i de finansiella villkoren förbättrar möjligheten för myndigheten, att i planeringen, kompensera för den ökade risken för förseningen. Mot bakgrund av detta föreslår Försvarsmakten att anslagskrediten för anslagsposten 1:1.1 utökas från tre procent till tio procent av tilldelade medel på anslagsposten. Försvarsmakten bedömer att en sådan åtgärd, i kombination med att myndigheten utvecklar prognosverksamheten och

långsiktigheten i förbandsproduktionen förbättrar förutsättningarna för en effektiv tillväxt inom förbandsverksamheten.

Myndighetens historiska erfarenheter inom materielförsörjningen visar att en viss andel av beställda investeringar varje år försenas i förhållande till planerade leveranser. Mot bakgrund av detta läggs därför varje år en viss procentuell överbeställning, inom ramen för produktionsplaneringen, för att säkerställa att tilldelade anslag upparbetas. Under tillväxt har risken för förseningar bedömts öka vilket också bekräftas av det ekonomiska utfallet.

Flera åtgärder krävs för att öka investeringstakten i takt med att anslagstilldelningen ökar, bland annat förstärkning av myndighetens resurser att förbereda, beställa och upphandla. En väsentlig åtgärd för att komma tillrätta med underskridande av anslag är att öka den procentuella överbeställningen (i produktionsplaneringen). Att vidta en sådan åtgärd underlättas om regeringen beslutar om att öka anslagskrediten från tre till tio procent.

4.5.3. Låneram för verksamhetsinvesteringar

Från och med 2021 finansieras Försvarsmaktens vidmakthållande, inklusive materielunderhåll, av anslaget 1:1.3 *Vidmakthållande av materiel och anläggningar*.³⁸ Ett motiv till överföringen av materielunderhåll från anslagsposten 1:1.1 *Förbandsverksamhet och beredskap* var att vidmakthållande av befintlig materiel skulle få en enhetlig hantering. Överföringen inkluderade även kostnader för verksamhetsinvesteringar.

Vid implementering av ett förändrat arbetssätt för vidmakthållande har verksamhetsinvesteringar, finansierade av anslagsposten 1:1.3, omklassificerats till samhällsinvesteringar. Åtgärden medför enhetlig styrning av investeringar inom ramen för det gällande villkoren för anslagsposten. Förändringen har medfört att Försvarsmakten under 2021 har amorterat kvarstående lån på berörda verksamhetsinvesteringar vilket totalt uppgick till ca 1 100 miljoner kronor. Det bör i sammanhanget poängteras att detta inte utgör en fördyring av de berörda åtgärderna, utan att åtgärden motsvarar en tidigareläggning av tidigare planerad anslagsbelastning.

Åtgärden innebär att Försvarsmaktens behov av låneram har reducerats för innevarande år liksom för resterande planeringsperiod. Försvarsmakten prognosticerar att utgående lån 2022 kommer att uppgå till 1 743 miljoner kronor vilket är betydligt lägre än den låneram om 3 000 miljoner kronor som regeringen beslutat om i regleringsbrevet för 2022. Försvarsmakten bedömer sammantaget att låneramen för 2022, vid behov, kan sänkas till 1 900 miljoner kronor utan att det påverkar myndighetens investeringsverksamhet.

³⁸ Hemställan om överföring mellan anslagsposter, FM2020-18169:2, 2020-10-21.

Låneramen för 2023 föreslås till 2 200 miljoner kronor.

Av underbilaga 4.1 framgår Försvarsmaktens förslag rörande verksamhetsinvesteringar.

4.5.4. Bemyndiganderamar

Försvarsmakten föreslår att regeringen beslutar om att bemyndiganderamen för anslagsposten 1:1.3 *Vidmakthållande av materiel och anläggningar* uppgår till 24 000 miljoner kronor 2023 och att bemyndiganderamen för 1:3.2 *Anskaffning av materiel och anläggningar* uppgår till 6 500 miljoner kronor. Ytterligare detaljer kring myndighetens behov av bemyndiganden för att ingå åtaganden framgår av underbilaga 4.9.

4.5.5. Övriga bestämmelser

Regeringen har, i regleringsbrevet för 2022, beslutat om begränsningar avseende Försvarsmaktens möjlighet att disponera inkomster från försäljning av övertalig materiel. Myndigheten hemställer om att regeringen beslutar om ett undantag från denna bestämmelse. Skälen framgår av budgetunderlaget för 2022, bilaga 5 (H).

5. Förslag till förändrad styrning

Beslutad tillväxt av totalförsvaret är under genomförande och det första året av försvarsbeslutsperioden 2021–2025 är avslutat. Liksom tidigare förutsetts kan Försvarsmakten konstatera att tillväxten i sig föranleder tillkommande avvikelser i produktionen som successivt behöver hanteras.

De åtgärder som ska genomföras för att säkerställa genomförandet åligger i stor utsträckning Försvarsmakten att vidta, i samverkan med berörda myndigheter och leverantörer. Det finns samtidigt åtgärder som kan vidtas av regeringen för att förbättra förutsättningarna för myndigheterna att uppnå beslutade målsättningar. Försvarsmakten har lämnat flera förslag kring regeringens styrning, som i viss utsträckning genomförts. Inom ramen för detta budgetunderlag lämnar Försvarsmakten ånyo ett antal förslag, bl.a. rörande utökade möjligheter till anslagssparande och anslagskredit i enlighet med avsnitt 4.5.2.

5.1. Samhällsinvesteringar

5.1.1. Beloppsgräns för investeringar i materiel och anläggningar

I det årliga regleringsbrevet beslutar regeringen om kriterier för när Försvarsmakten ska hemställa om regeringens medgivande för materielinvesteringar samt förberedelse för materielinvesteringar inom anslaget 1:3 *Anskaffning av materiel och anläggningar*. Hemställan görs genom att myndigheten lämnar objektsredovisningar till regeringen.

I regleringsbrevet för 2022 anges att Försvarsmakten ska hemställa om investeringar medför ekonomiska åtaganden över 200 miljoner kronor, eller i övrigt medför förändringar av större betydelse för krigsorganisationens utveckling, påverkar regeringen handlingsfrihet, påverkar Sveriges relationer till andra nationer, eller är av särskild betydelse.

Försvarsmakten konstaterar att kriteriet gällande objektens ekonomiska omfattning, dvs. 200 miljoner kronor, nominellt inte ändrats sedan regleringsbrevet för 2013. Beloppet har därmed inte justerats till följd av prisutvecklingen under de senaste tio åren och av detta följer att det årligen blir en allt större andel av objekten i investeringsplanen som behöver underställas regeringens beslutsfattande.

Parallellt ökar antalet investeringar på grund av de beslutade ekonomiska tillskotten. Antalet materielobjekt som ska underställas regeringens beslutsfattande påverkas därmed både av att beloppsgränsen inte höjs i takt med prisutveckling samt av beslutad tillväxt.

Med utgångspunkt i ovanstående föreslår Försvarsmakten att regeringen höjer beloppsgränsen till 500 miljoner kronor. En höjning av beloppsgränsen skulle medföra att regeringens beslutsfattande i första hand krävs för ekonomiskt stora och strategiskt viktiga materielinvesteringar. Övriga kriterier föreslås kvarstå för att säkerställa att objekt som underskrider 500 miljoner kronor, men som är av större betydelse, underställs regeringens beslutsfattande.

5.1.2. Struktur i Försvarsmaktens investeringsplan

Försvarsmaktens indelning av investeringsplanen överensstämde fram till 2020 med myndighetens uppdrag till Försvarets materielverk. Ekonomistyrningsverkets bedömning var dock att indelningen inte följde regelverket, då den inte utgick från redovisning av tillgångar.³⁹ T.ex. redovisades i vissa fall en tillgång i flera olika objekt. För att åtgärda detta samt för att förstärka den strategiska styrningen övergick Försvarsmakten i budgetunderlaget för 2021 till en förändrad indelning som i stor utsträckning motsvarade en klustring av tidigare beställningar.

³⁹ Utveckling av Försvarsmaktens investeringsplan, ESV 2019:31, 2019-04-29.

Inom ramen för myndighetens fortsatta arbete har ytterligare förbättringspotential identifierats, framför allt vad avser att stärka kopplingen till annan styrning samt att indelningen förbättras utifrån ett uppföljningsperspektiv. Vissa justeringar av klustringen har därmed skett i de investeringsplaner som redovisas i föreliggande budgetunderlag.

5.1.3. *Infrastruktur för Försvarsmaktens behov*

Fortifikationsverket befinner sig, liksom Försvarsmakten, i en stark tillväxtfas. Till följd av försvarsbeslutet beräknas Fortifikationsverkets investeringsverksamhet för Försvarsmaktens verksamhet öka från knappt 2 000 miljoner kronor 2020 till nivåer mellan 3 500–5 500 miljoner kronor per år 2022–2024.

Fortifikationsverkets investeringar är lånefinansierade med en lång avskrivningstid. Den årliga avskrivningen samt räntekostnader för upptagna lån ingår i den hyra som Försvarsmakten betalar efter tillträde. De ekonomiska effekterna av de stora investeringarna i infrastruktur uppstår därmed för Försvarsmaktens del först i senare delen av planeringsperioden och består sedan under överskådlig tid.

Däremot påverkas Försvarsmaktens verksamhet i stor utsträckning av i vilken takt ny infrastruktur kommer på plats. Detta gäller både på nya och gamla orter.

Regeringen har, den 28 oktober 2021, gett Ekonomistyrningsverket i uppdrag att analysera Fortifikationsverkets investeringsverksamhet.⁴⁰ Ekonomistyrningsverket ska vid behov lämna förslag till nödvändiga förändringar av verksamheten, bl.a. avseende uppföljningen av de objekt vars genomförande kräver regeringsbeslut och kostnadskontrollen för enskilda investeringsobjekt. Uppdraget ska redovisas till regeringen (Finansdepartementet) senast den 15 juni 2022.

Utöver det pågående arbetet med att utveckla styrningen av infrastruktur, som redovisades i avsnitt 2.11, kommer Försvarsmakten parallellt att genomföra en genomlysning av vilka åtgärder myndigheten bedömer krävas för att säkerställa genomförande av planerade infrastrukturåtgärder, med fokus på vad Försvarsmakten behöver justera.

5.2. **Prisutveckling och omräkning av anslag**

Försvarsmakten har vid flera tillfällen påtalat att materielförsörjningen påverkas av att anslagsomräkningen inte motsvarar den faktiska prisutvecklingen. För att hantera detta tillämpas sedan ett antal år en metod som innebär att medel

⁴⁰ Uppdrag att analysera Fortifikationsverkets investeringsverksamhet, Fi2021/03516, 2021-10-28.

reserveras i investeringsplaneringen för att kompensera för skillnaden mellan faktisk prisutveckling och omräkning. Detta har medfört att behovet av kontinuerlig omplanering har minskat men innebär samtidigt att Försvarsmakten, i sin investeringsplanering, behöver avsätta betydande belopp för att kompensera för framtida köpkraftsminskning. I de investeringsplaner som lämnas i samband med föreliggande budgetunderlag, uppgår denna reservation till 30,4 miljarder kronor för perioden 2023–2034.

Försvarsmakten har under året arbetat med utveckling av de metoder som myndigheten tillämpar och anpassat inriktning och ambition mot bakgrund av pågående översyner av styrningen inom området. Tidigare har Statistiska centralbyrån (SCB) lämnat förslag om justerad metod för omräkning av materielanslagen vilket Försvarsmakten kommenterade i budgetunderlaget för 2022. I mitten av november svarade Ekonomistyrningsverket på regeringens uppdrag om att utreda förutsättningarna för berörda myndigheter att lämna uppgifter om samhällsinvesteringar i löpande priser.⁴¹ Ekonomistyrningsverket föreslår att investeringsplanen ska lämnas med utgångspunkt i den förväntade prisnivån för det år då investeringarna ska genomföras. Ekonomistyrningsverket anser dock att regeringen bör överväga en eventuell reglering utifrån en bredare ansats där prisläget i hela budgetunderlaget omfattas. Försvarsmakten konstaterar att förslaget i Ekonomistyrningsverkets rapport skulle innebära nya förutsättningar för planeringsarbetet inom materieförsörjningen och avvaktar den fortsatta beredningen.

Utöver de problem som myndigheten pekat på rörande anslag för investeringar vill Försvarsmakten peka på de utmaningar som föranleds av att samtliga beslutade och aviserade ekonomiska tillskott skett i löpande priser.

6. Rättsliga förslag

6.1. Tidigare hemställan om översyn av lagstiftning

Den säkerhetspolitiska situationen i Sveriges närområde har under en tid försämrats med satsningar på militär förmåga. Försvarsmakten ser därför ett behov av en rättslig reglering som är anpassad till den säkerhetspolitiska utvecklingen och dagens inriktning av försvars- och säkerhetspolitiken.

Försvarsmakten hemställde i december 2020 om en översyn av beredskapslagstiftningen och av de rättsliga förutsättningarna för att ta emot militärt stöd från andra länder.⁴² Försvarsmakten hemställde även om att de rättsliga förutsättningarna för att upptäcka, bedöma och omhänderta s.k. hybrida

⁴¹ Prisnivå för samhällsinvesteringar i myndigheternas budgetunderlag, ESV 2021:42, 2021-11-16.

⁴² Hemställan om översyn av lagstiftning, FM2020-17129:1, 2020-12-03.

och icke-linjära hot och angrepp ska ses över. Det försämrade omvärldsläget medför att de behov av översyn som Försvarsmakten framförde i ovan nämnda hemställan är än mer angelägna.

Försvarsmakten vill särskilt belysa behovet av en översyn av de rättsliga förutsättningarna för Sverige att ta emot militärt stöd från andra länder. Såsom regeringen konstaterade i propositionen för totalförsvaret 2021–2025, måste givande och mottagande av stöd inför eller vid en väpnad konflikt i vårt närområde så långt som möjligt planeras och samordnas tillsammans med berörda aktörer.⁴³

En förutsättning för planering och samordning är bl.a. att det finns lagstiftning på plats som skapar förutsättningar för utländska förband att kunna verka i Sverige, i det fall regeringen har beslutat att bjuda in dem. Sådan lagstiftning finns i dag endast i förhållande till Finland. Som närmare utvecklas i hemställan anser Försvarsmakten att det bör utredas om lagstiftningen ska göras generell tillämplig, alternativt avgränsad till stöd från vissa länder inom EU eller Nato. Att politiska beslut kan fattas med tillräcklig skyndsamhet och att relevanta regelverk finns på plats är en förutsättning för att Sverige och Försvarsmakten ska framstå som en trovärdig partner.

6.2. Rättsliga förändringar för tillväxt och ökad operativ förmåga

Försvarsmakten lämnade i det kompletterande budgetunderlaget för 2021 bl.a. förslag på rättsliga förändringar när det gäller Försvarsmaktens tillståndsansökningar enligt miljöbalken och på vissa tillstånd i miljöprövningsförordningen.⁴⁴ Försvarsmakten hemställde på nytt i budgetunderlaget för 2022.⁴⁵ Ärendet har avslutats hos regeringen⁴⁶ varför Försvarsmakten på nytt hemställer om regelförändringar.

Försvarsmaktens tillståndsansökningar enligt miljöbalken

Försvarsmakten hemställer om att

- 21 kap. 7 § miljöbalken ändras så att kravet på yttrande från domstolen tas bort och överlämnande istället sker direkt till regeringen, samt
- Det ska författningsregleras att ärenden om tillstånd som rör Försvarsmaktens verksamhet ska handläggas skyndsamt hos länsstyrelsen.

⁴³ Prop. 2020/2021:30, s. 69.

⁴⁴ Försvarsmaktens kompletterande budgetunderlag för 2021 med särskilda redovisningar (FM2019-9956:33).

⁴⁵ Försvarsmaktens budgetunderlag för 2022 (FM2020-18169:12).

⁴⁶ 2021-12-16 (Fö 2021/00264)

Militär verksamhet vid övnings- och skjutfält samt flygplatser kräver tillstånd enligt miljöbalken. Tillståndsbesluten utgör en produktionsförutsättning och är avgörande för Försvarsmaktens möjligheter att bedriva verksamhet. Krav på tillväxt medför att krigsförbanden behöver nyttja övnings- och skjutfälten i större utsträckning än idag. Detta innebär att många av Försvarsmaktens tillstånd att bedriva verksamhet vid övnings- och skjutfält måste omprövas.

Tillståndsprövning eller omprövning enligt miljöbalken är en mycket tidskrävande och arbetskrävande process.

Prövningsprocessen enligt miljöbalken skiljer sig åt beroende på vilken sorts verksamhet som ska bedrivas. Tillståndsprocessen när det gäller Försvarsmaktens övnings- och skjutfält samt flygplatser tar normalt mellan fem och tjugo år. De långa handläggningstiderna kan komma att medföra att Försvarsmakten inte kan öka kapacitetsutnyttjandet tillräckligt snabbt och i den utsträckning som krävs för ökad operativ förmåga och tillväxt i perioden fram till 2030. Den långa ansöknings- och prövningsprocessen är vidare till sin konstruktion synnerligen dåligt anpassad för att omhänderta en förändrad situation där ett sämre säkerhetspolitiskt omvärldsläge och en ökad hotbild mot Sverige skulle kunna innebära att Försvarsmakten snabbt behöver öka exempelvis skjutövningar och flygningar till och från militära flygplatser. Detta kan inte minst aktualiseras om Sverige och Försvarsmakten i en sådan situation skulle begära och få militärt stöd från ett annat land.

Det inledande arbetet med att ta fram en tillståndsansökan som uppfyller miljöbalkens krav, inklusive miljökonsekvensbeskrivning och samråd, tar vanligtvis två till tre år beroende på omfattningen av verksamheten som ansökan avser.

Ansökan om tillstånd görs hos miljöprövningsdelegationen vid länsstyrelsen (MPD). Flertalet av Försvarsmaktens ansökningsprocesser i MPD har tagit 3-5 år innan beslut har meddelats.

Tillståndsbeslut för Försvarsmakten som meddelas av MPD kan överklagas till mark- och miljödomstolen. I mark- och miljödomstolen handläggs Försvarsmaktens tillståndsärenden på samma sätt som övriga liknande tillståndsärenden. Handläggningen i mark- och miljödomstolen tar normalt ca ett år. Skillnaden mot andra tillståndsärenden är att domstolen, istället för att meddela dom, med eget yttrande ska lämna över ärendet till regeringen för prövning.

Efter att mark- och miljödomstolen lämnat över ärendet till regeringen gör regeringen en ny beredning. Prövningsprocessen i regeringen tar ytterligare tid. Det finns tillståndsärenden som överlämnats till regeringen för prövning under 2013 - 2014 som fortfarande är under beredning hos regeringen.

Försvarsmaktens tillståndsärenden rörande övnings- och skjutfält samt flygplatser prövas således i tre instanser. För prövning av andra liknande verksamheter där

mark- och miljööverdomstolen är slutinstans krävs det provningstillstånd för provning i slutinstansen.

På grund av den långa tillståndsprocessen påverkas Försvarsmaktens möjlighet att nå ökad operativ effekt samt att tillväxa. Därför föreslås att regeringen initierar en ändring av tillståndsprocessen så att den förkortas genom att mark- och miljödomstolens handläggning med yttrande till regeringen tas bort. För att ytterligare skynda på processen föreslås att det författningsregleras att Försvarsmaktens tillståndsansökningar ska hanteras skyndsamt hos länsstyrelsen så att ärendet kan överlämnas till regeringen inom kortare tid.

Försvarsmakten noterar att även andra myndigheter med nära koppling till det militära försvaret kan ha behov av att omfattas av den föreslagna ändringen i regleringen.

Ändring i miljöprövningsförordningen

Försvarsmakten hemställer att regeringen ändrar miljöprövningsförordningen (2013:251) på så sätt att lagring och hantering av drivmedel och andra kemiska produkter som bedrivs av Försvarsmakten endast omfattas av anmälningsplikt, oavsett hur stora mängder som hanteras.

Försvarsmakten hanterar stora mängder drivmedel i sin verksamhet och tillgången till drivmedel är en produktionsförutsättning. Drivmedelslagring och hantering av stora mängder gasformiga eller flytande petrokemiska produkter, oljor, petroleumprodukter eller brännbara gaser etc. är tillståndspliktig verksamhet enligt 20 kap. miljöprövningsförordningen. Tillståndsplikten innebär att Försvarsmakten måste ansöka om tillstånd för lagring av drivmedel genom att ansöka till MPD enligt det förfarande som beskrivs ovan.

Tillståndsförfarandet enligt miljöbalken är offentligt, i de delar de inte innehåller sekretessbelagda uppgifter. Handlingarna i målet ska därmed enligt huvudregeln också kommuniceras med eventuella motparter i målet. När det gäller tillståndsansökningar avseende säkerhetskänslig verksamhet som bedrivs på plats där uppgifterna om platsen i sig är sekretessbelagda uppgifter innebär den öppna processen med rätt till partinsyn ett problem i upprätthållandet av sekretessen.

Underlaget som Försvarsmakten måste inkomma med till tillståndsmyndigheten vid ansökan om tillstånd för drivmedelslagring innehåller uppgifter om Försvarsmaktens hantering och lagring av drivmedel som aggregerat bedöms utgöra sekretessbelagda uppgifter enligt 15 kap. 2 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Därtill är Försvarsmaktens hantering av farliga ämnen för totalförsvarets behov ofta knuten till det slutna beståndet och till krigsorganisationen och därför sekretessbelagt av den anledningen. Eftersom det är fråga om sekretessbelagda uppgifter som rör säkerhetskänslig verksamhet bedöms uppgifterna även vara säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter enligt säkerhetsskyddslagen (2018:585). Sådan säkerhetskänslig verksamhet bör inte

prövas i ett offentligt förfarande (jfr. prop. 1998/99:64 s 32-35 om varför militär verksamhet undantogs i samband med införande av Sevesolagstiftningen). Det förändrade omvärldsläget innebär att uppgifter om lagring och hantering av drivmedel har blivit än mer skyddsvärda ur ett totalförsvarsperspektiv.

I sammanhanget kan det vara av intresse att jämföra tillståndsförfarandet enligt miljöbalken med regleringen i 9 kap. 15 § plan- och bygglagen (2010:900), PBL. Regleringen enligt PBL innebär att byggnader eller andra anläggningar som är avsedda för totalförsvaret och som är av hemlig natur undantas från kravet på bygglov, rivningslov och marklov. Istället ska åtgärder rörande denna typ av anläggningar föregås av samråd med länsstyrelsen. Länsstyrelsen ska i sin tur på "lämpligt sätt underrätta kommunen" om åtgärderna och var de ska utföras. Bestämmelsen syftar till att skydda de sekretessbelagda uppgifterna kopplade till de sekretessbelagda anläggningarna. Motsvarande skydd avseende uppgifter kopplade till hemliga anläggningar inom ramen för tillståndsprocessen enligt miljöbalken saknas, vilket innebär att det uppstår en uppenbar inkonsekvens rörande skyddet av de hemliga uppgifterna. Enligt nuvarande reglering går det alltså att bygga en hemlig anläggning utan insyn från de som normalt anses vara sakägare i en bygglovsprocess, men det är inte möjligt att vid den hemliga anläggningen bedriva verksamhet som kräver miljötillstånd utan insyn från de som normalt är sakägare i tillståndsprocessen.

Försvarsmakten föreslår mot beskriven bakgrund att all drivmedelslagring, oavsett mängd, som bedrivs av Försvarsmakten, istället ska vara anmälningspliktig verksamhet. Verksamheter som inte är tillståndspliktiga utan endast anmälningspliktiga enligt miljöprövningsförordningen omfattas inte av ett offentligt ansökningsförfarande. Försvarsmaktens anmälningspliktiga verksamheter hanteras istället av tillsynsmyndigheten Försvarsinspektören för hälsa och miljö (FIHM). Att en ansökan hanteras av FIHM innebär minskad risk för att säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter hanteras på ett otillbörligt sätt.

Försvarsmakten noterar att även andra myndigheter med nära koppling till det militära försvaret kan ha behov av att omfattas av den föreslagna ändringen i regleringen.

6.3. Förslag om ändring i förordningen (2007:1266) med instruktion för Försvarsmakten

I avsnitt 2.8 har myndigheten redogjort för det arbete som pågår om ändringar i Försvarsmaktens organisation. De förslag som lämnas om organisationsförändringar förutsätter att regeringen fattar beslut om ändring i Försvarsmaktens instruktion enligt nedan.

Den 1 september 2021 trädde ändringar i kraft i förordningen med instruktion för Försvarsmakten. Genom ändringarna återinrättades Norrlands dragonregemente (K 4) i Arvidsjaur, Älvsborgs amfibieregemente (Amf 4) i Göteborg, Upplands

flygflottilj (F 16) i Uppsala, Dalregementet (I 13) i Falun och Västernorrlands regemente (I 21) i Sollefteå, med utbildningsdetachementet Jämtlands fältjägarbatal i Östersund.

Till Försvarsmaktens militärregionstaber hör utbildningsgrupper som svarar för att utbilda hemvärnsförband och stödja de frivilliga försvarsorganisationernas verksamhet. Tre av dem har i dag namn vilka felaktigt ger intryck av att det finns en koppling till ett av de regementen som återinrättats. Det gäller Dalregementsgruppen vid Mellersta militärregionstaben som saknar koppling till Dalregementet, Fältjägargruppen vid Norra militärregionstaben som saknar koppling till Västernorrlands regemente med Jämtlands fältjägarbatal och Elfsborgsgruppen vid Västra militärregionstaben som saknar koppling till Älvsborgs amfibieregemente. Försvarsmakten föreslår mot den bakgrunden att Dalregementsgruppen byter namn till Dalagruppen (DAG) och Fältjägargruppen till Jämtlandsgruppen (JÄG). Vidare föreslås att Elfsborgsgruppen byter namn till Göteborgsgruppen (GBG), vilket är det namn som gruppen hade under åren 1986–2000. Därutöver föreslår Försvarsmakten att Livgardesgruppen vid Mellersta militärregionstaben, som saknar koppling till förbandet Livgardet, byter namn till Storstockholmsgruppen (SSTG).

Försvarsmakten föreslår att Försvarsmusiken vid organisationsenheten Livgardet (LG) byter namn till Försvarsmusikenheten. Skälet är att enheten fungerar som en försvarsmaktsgemensam funktion eller enhet som sammanhåller militärmusikfunktionen i Försvarsmakten, vilket bör avspeglas i namnet.

Försvarsmakten föreslår vidare att Försvarsmaktens vinterenhet vid Norrbottens regemente (I 19) byter namn till Försvarets vinterenhet. Skälet är en ambition att förledet Försvarsmakten inte ska användas för enskilda delar av en organisationsenhet.

Sammanfattningsvis hemställer Försvarsmakten att regeringen fattar beslut om ändringar i förordningen (2007:1266) med instruktion för Försvarsmakten enligt följande.

Regeringen föreskriver i fråga om förordningen (2007:1266) med instruktion för Försvarsmakten att 15 §, bilaga 1 och bilaga 2 ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

15 §

I Högkvarteret ska det finnas *en ledningsstab, en enhet för produktion, en enhet för insatser, en enhet för underrättelse- och säkerhetstjänst, en chefsjurist, en ekonomidirektör, en personaldirektör, en*

I Högkvarteret ska det finnas *en försvarsstab, en operationsledning, en enhet för underrättelse- och säkerhetstjänst, en chefsjurist, en ekonomidirektör, en personaldirektör, en säkerhetsinspektion, en*

säkerhetsinspektion, en försvarsinspektör för hälsa och miljö och en flygsäkerhetsinspektör.

I säkerhetsinspektionen ska representanter för Försvarets materielverk ingå.

försvarsinspektör för hälsa och miljö och en flygsäkerhetsinspektör.

I säkerhetsinspektionen ska representanter för Försvarets materielverk ingå.

Bilaga 1

Organisationsenheter i Försvarmakten (grundorganisation)

Föreslagen lydelse

<i>Benämning</i>	<i>Lokalisering</i>	<i>Anmärkning</i>
LEDNING		
Högkvarteret (HKV)	Stockholm	
<i>Försvarsgrensstaber</i>		
(FGS)		
Arméstaben (AST)	Enköping	
Marinstaben (MS)	Haninge/Muskö	
Flygstaben (FS)	Uppsala	
Rikshemvärnsstaben (RHS)	Stockholm	
<i>Militärregionstaber</i>		
(MRS)		
Norra militärregionstaben (MR Norr)	Boden	Lapplandsjägargruppen i Kiruna Norrbottnensgruppen i Boden Västerbottnensgruppen i Umeå Västernorrlandsgruppen i Härnösand Jämtlandsgruppen i Östersund
Mellersta	Upplands-Bro/	Storstockholmsgruppen

militärregionstaben (MR Mitt)	Kungsängen	i Upplands-Bro <i>Dalagruppen</i> i Falun Gävleborgsgruppen i Gävle Upplands- och Västmanlandsgruppen i Enköping Södermanlandsgruppen i Strängnäs Södertörnsgruppen i Haninge
Västra militärregionstaben (MR Väst)	Skövde	Örebro- och Värmlandsgruppen i Karlskoga/Villingsberg Skaraborgsgruppen i Skövde Bohus-Dalsgruppen i Uddevalla/Skredsvik Göteborgsgruppen i Göteborg Hallandsgruppen i Halmstad
Södra militärregionstaben (MR Syd)	Lund/Revinge	Livgrenadjärgruppen i Linköping Norra Smålandsgruppen i Eksjö Kalmar- och Kronobergsgruppen i Växjö Blekingegruppen i Karlskrona Skånska gruppen i Lund/Revinge
FÖRBAND		
Livgardet (LG)	Upplands-Bro/ Kungsängen	Swedint <i>Försvarsmusikenheten</i>
Dalregementet (I 13)	Falun	
Norrbottens regemente (I 19)	Boden	<i>Försvarets vinterenhet</i> i Boden och Arvidsjaur

Västernorrlands regemente (I 21)	Sollefteå	Verksamhet i Sollefteå och Östersund Jämtlands fältjägarkår
Livregementets husarer (K 3)	Karlsborg	
Norrlands dragonregemente (K 4)	Arvidsjaur	
Skaraborgs regemente (P 4)	Skövde	
Södra skånska regementet (P 7)	Lund/Revinge	
Gotlands regemente (P 18)	Visby	Gotlandsgruppen i Visby
Bodens artilleriregemente (A 8)	Boden	Artilleriets stridsskola (ArtSS)
<i>Bergslagens artilleriregemente (A 9)</i>	<i>Kristinehamn</i>	<i>Verksamhet i Kristinehamn och Villingsberg</i>
Luftvärnsregementet (Lv 6)	Halmstad	Luftvärnets stridsskola (LvSS)
Göta ingenjörregemente (Ing 2)	Eksjö	Fältarbetskolan (FarbS)
Ledningsregementet (LedR)	Enköping	Ledningsstridsskolan (LedSS)
Göta Trängregemente (T 2)	Skövde	Logistikskolan (LogS)
Första ubåtsflottiljen (1. ubflj)	Karlskrona	Verksamhet i Karlskrona och Haninge/Muskö
Tredje sjöstridsflottiljen (3. sjöstriflj)	Karlskrona	
Fjärde sjöstridsflottiljen (4. sjöstriflj)	Haninge	Verksamhet i Haninge och Uddevalla/Skredsvik
Stockholms amfibieregemente (Amf 1)	Haninge/Berga	
Älvsborgs amfibieregemente (Amf 4)	Göteborg	

MarinBasen (MarinB)	Karlskrona	Verksamhet i Karlskrona, Haninge och Göteborg
Skaraborgs flygflottilj (F 7)	Lidköping/Såtenäs	Verksamhet på Arlanda flygplats
Upplands flygflottilj (F 16)	Uppsala	
Blekinge flygflottilj (F 17)	Ronneby/Kallinge	Verksamhet i Ronneby/Kallinge, Linköping/Malmen och Visby
Norrbottens flygflottilj (F 21)	Luleå	
Försvarsmaktens helikopterflottilj (Hkpflj)	Linköping/Malmen	Verksamhet i Linköping/Malmen, Luleå och Ronneby/Kallinge
<i>Försvarsmaktens logistikregemente (FMLOGR)</i>	<i>Arboga</i>	
Försvarsmaktens telekommunikations- och informations-systemförband (FMTIS)	Örebro	

Bilaga 2

Befattningar för vilka regeringen beslutar om placering efter förslag från Försvarsmakten

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Högkvarteret:

Högkvarteret:

Chef för ledningsstaben

Chef för försvarsstaben

Produktionschef

Insatschef

Operationschef

Chef för säkerhetsinspektionen

Chef för säkerhetsinspektionen

Flygsäkerhetsinspektör

Flygsäkerhetsinspektör

-----

7. Risker

Den fastställda inriktningen av det militära försvaret innebär en substantiell förstärkning av det nationella försvaret. För Försvarsmaktens del innebär detta fokus på kontinuerlig tillväxt under lång tid, inom såväl krigs- som grundorganisationen.

Det försämrade omvärldsläget aktualiserar vikten av en stärkt försvarsförmåga här och nu, men även på sikt. Försvarsmakten möter den försämrade situationen med beredskapsåtgärder och operationer. En utdragen säkerhetspolitisk situation kan skapa en konkurrens om kritiska resurser som behövs för såväl förmågenyttjande som förmågeskapande verksamhet. Beslutad tillväxt måste således balanseras mot de resurser som krävs för möjligheten att bedriva ett aktivt försvar. I likhet med tidigare redovisningar konstaterar myndigheten att Försvarsmaktens tillväxt är beroende av att en rad aktörer förstärks kapacitetsmässigt. Detta omfattar både stödjande myndigheter liksom privata leverantörer.

En central del i myndighetens tillväxt är att personal- och kompetensförsörjningen säkerställs. Det kan konstateras att försörjningen av militär personal har generellt långa ledtider vilket gör att ökade personalinflöden ger effekt i organisationen först på några års sikt. Den krigs- och grundorganisation som Försvarsmakten redovisar innebär att vissa kompetenser procentuellt behöver öka mer än andra. Detta kan i förlängningen medföra risk för förseningar relativt planeringen. Försvarsmakten ser kontinuerligt över hur den militära personalen ska fördelas för att optimera produktionsförsättningarna.

Försvarsmakten har anpassat investeringsplanering för att minska osäkerheterna. Bl.a. avsätts medel för att hantera framtida skillnader mellan prisomräkning för materielanskaffning och priskompensation. Myndigheten har även baserat investeringsplanerna på bästa prognos vilket innebär att projektspecifika risker i större utsträckning bärs av de materielobjekt som de är förknippade med. Dock kvarstår risker avseende leveranssäkerheten. Förseningar av ekonomiskt omfattande projekt ger stor påverkan på övrig investeringsplanering. Dessutom kan potentiella förskjutningar inom de aktuella projekten, mot tidpunkten då den gamla finansieringsmodellen inte längre får tillämpas, få stor påverkan på investeringsplanen. Försvarsmaktens bedömningar kring större materielprojekt fördjupas i bilaga 4.7 (H).

Leveranssäkerheten i materielobjekt som finansieras enligt ny modell påverkar även anslagsupparbetningen, i bemärkelsen att förseningar medför senare anslagsbelastning. En flexibilitet i form av ökad anslagskredit och sparande mellan budgetår ger större möjlighet att upparbeta tilldelad budget enligt beslutad investeringsplan.

Förseningar avseende produktion och förvärv av infrastruktur samt tillhörande tillståndsprocesser utgör fortsatt en risk för realiseringen av myndighetens

planering inom given tids- och ekonomisk ram. Initialt i försvarsbeslutsperioden kommer tillgången till befintlig, funktionell och kostnadseffektiv infrastruktur vara gränssättande för Försvarsmaktens tillväxt. Ett antal åtgärder har vidtagits tillsammans med Fortifikationsverket för att hantera de gemensamma riskerna (se även avsnitt 2.11).

Köpkraftsminskningen inom materielanskaffningen är en utmaning. Försvarsmakten har de senaste åren vidtagit åtgärder för att minska den planeringsrisk som urholkningseffekten medför, men det löser inte problemet med den negativa påverkan på försvarsförmågan som otillräcklig priskompensation orsakar. Även med de planeringsreservationer som Försvarsmakten nu hanterar kan den bristande följsamheten i priskompensationssystemet medföra behov av omplanering med resulterande tillväxtförseningar, i det korta perspektivet.

I planeringen som ligger till grund för föreliggande budgetunderlag har Försvarsmakten inte omhändertagit risk för framtida anslagsbelastning vad avser eventuella effekter av förändrad pensionsålder, miljöskulder och tillkommande anspråk på skadestånd.

Operativa risker redovisas i bilaga 3 (H).